

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. .... 12 - 1956

V E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 12 - december 1956.

(Tijdvak 1-12-'56 t/m 31-12-'56
annex beknopt jaaroverzicht)

I N H O U D

I. <u>Communisme Internationaal.</u>	blz. 1 - 14
Het contact tussen de communistische en de niet- communistische wereld	1 - 4
Enkele praktische doelstellingen van het XXe CPSU- congres; de geheime Chroestsjow-rede.	1 - 3
Toenadering en verwijdering Sowjet-Unie/Joegoslavië	4 - 6
De CPN en het beleid van Moskou	8
II. <u>Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.</u>	14 - 39
Bindingen van de CPN-leiding aan Stalins persoon; afzwakking déstalinisatie	14 & 21
Vervroegd 18e Partijcongres te Amsterdam.	17
Verstrakking partijlijn	21
Typering van de c.p. in Nederland	22
Verbreding werkerterrein mantelorganisaties	23 - 32
Nasleep gebeurtenissen - Hongarije.	30 - 32
Toenemende verzwakking en materiële nood EVC.	32 - 35
Opvallende arbeidsconflicten in 1956.	35 - 39
III. <u>Overige groeperingen.</u>	39 - 44
Politiek beleid links-socialisme: Socialistische Unie	39 & 40
Uitwerking van "intrede-politiek" der RCP	40 & 41
Anti-militairistische partij in oprichting.	42
De "Derde Weg" contra de CPN.	42 & 43
Pacifisme en anti-militairisme; commentaar in "Militia Christi"	43
Activiteit van oud-politieke delinquenten	43
IV. <u>Activiteiten van Indonesiërs, Chinezen, West Indiërs etc.</u>	44, 45, 46
Communistische propaganda in 1956	44
Optreden Chinese belangenverenigingen	45 & 46

Agenda.

Overzicht stakingen december 1956.

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

Ontwikkeling in 1956.

Een jaar terug keken de communistische kaders in en buiten Rusland verwachtend uit naar het van 14 tot 26 februari 1956 te houden XXe Congres van de CPSU. Achter hen lag een jaar, waarin de collectieve leiding van de Sowjet-Unie de koude oorlog had gedoodverfd als een produkt van een afgesloten verleden. Vóór hen daagde een politiek van verzoening met allen van goede wil.

De Sowjet-Unie, de Verenigde Staten van Noord-Amerika, Groot-Brittannië en Frankrijk schaarden zich in juli en november 1955 te Genève rond de conferentie-tafel. Aan de tevoren, in april 1955 gehouden conferentie van Bandoeng had Moskou geen aandeel gehad, maar de Sowjet-propaganda prees het aldaar en in Genève gepleegde overleg als voorbeelden van goede samenwerking der volkeren. Deze rooskleurige voorstelling van zaken klopte echter niet helemaal met de werkelijkheid, want de Sowjet-delegatie had zich in november 1955 op de vervolg-conferentie van de Vier Mogendheden te Genève geenszins politiek soepel gedragen. De Russische delegatie-leider, de toenmalige Minister van Buitenlandse Zaken MOLOTOW (die in 1956 door SHEPILOW vervangen werd) demonstreerde er zijn van ouds bekende afwijzende tactiek jegens het Westen. Desondanks kenschetste CHROESTSJOW de magere uitkomst van de conferentie der Viermogendheden te Genève van november 1955 als een slechts tijdelijke impasse. De eerste Partijsecretaris van de CPSU verzekerde te dien aanzien, dat de onverzettelijke vredeswil der volkeren "de geest van Genève" uiteindelijk toch zou doen zegevieren.

In eerste aanloop bracht 1956 het door de Russische machthebbers begeerde nauwere contact met de niet-communistische wereld.

Zij hadden op het XXe Congres van de CPSU hun doelstellingen opnieuw geformuleerd. Zowel op internationaal als op nationaal gebied sprongen ingrijpende veranderingen duidelijk in het oog. De Leninistische stelling over de onvermijdelijkheid van oorlog of gewelddadige revolutie ter vestiging van het communisme werd niet als beginsel verworpen. Vastgesteld werd echter dat dit principe niet onder alle omstandigheden tot gelding behoefde te komen. Deze opportunistische uitleg moest er kennelijk de fatalistische grimmig-

heid aan ontnemen.

Enkele andere praktische doelstellingen, die aan het XXe Congres waren voorgehouden, bleken samengevat hierop neer te komen: de theorie, dat het socialisme in verschillende landen als heersend systeem kan worden verwezenlijkt langs eigen, onderling afwijkende nationale wegen, werd meer op de voorgrond geplaatst; de mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden het socialisme te verwezenlijken met parlementaire middelen werd erkend; de vreedzame en wedijverende coëxistentie tussen de verschillende maatschappelijke systemen moest worden bevorderd, onder het uitdrukkelijke voorbehoud dat zij niet geldt op het terrein der beginselen; de vredeskrachten moesten worden versterkt door contrôle op en vermindering van de wapening; de internationale handel, de culturele en wetenschappelijke uitwisseling behoorden te worden gestimuleerd.

De rede, die partijsecretaris CHROESTSJOW in besloten zitting op 25 en 26 februari ten overstaan van ongeveer 1500 topfunctionarissen der USSR had uitgesproken en die gericht bleek tegen de uitwassen van het Stalin-regiem, vormde voor communisten en niet-communisten over de gehele wereld een grote sensatie. In maart 1956 kwamen daarover de eerste berichten uit westelijke bronnen. Het State Department, het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken, publiceerde enkele maanden later een document, dat de geheime rede in een bepaalde versie uitvoerig weergaf. Kennelijk hebben de Sowjet-machthebbers geenszins de bedoeling gehad om aan deze Chroest-sjow-rede een plotselinge, brede spreiding te geven. Mogelijk mede als gevolg van deze westerse berichtgeving ging de Sowjet-pers er langzaam aan toe over op de inhoud van de rede van de eerste Partijsecretaris zijdelings te zinspelen.

In de communistische partijen buiten het machtsgebied van de Sowjet-Unie ontstond door de heftige aanvallen op Stalin grote verwarring, temeer omdat de leiders voor het merendeel niet door Moskou op de hoogte waren gesteld. Een resolutie van het Centraal Comité van de CPSU d.d. 30 juni 1956, die gewijd was aan de misstanden voortgevloeid uit de persoonsverheerlijking, bracht althans formeel een lang verbeide opheldering, waaraan de communistische partij-

leiders enig houvast hadden.

Deze anti-stalinistische campagne belemmerde geenszins de uitbreiding van contacten tussen het Kremlin en de niet-communistisch bestuurde landen. CHROESTSJOW, BOELGANIN en andere Sowjet-machthebbers, die eind 1955 communistisch China hadden bezocht, ondernamen in 1956 ook grote reizen naar Zuid-Oost-Azië (India en Birma) en naar West-Europa (Groot-Brittannië). De tocht door India kreeg vooral door toedoen van CHROESTSJOW het karakter van een propaganda-tournee. In Engeland ging het wat minder uitbundig doch ook niet onvriendelijk toe.

Er deed zich daar wel een incident voor, toen een aantal Labourgastheren tijdens een de Sowjet-leiders aangeboden maaltijd aandrong op de vrijlating van vele personen, onder wie democratische socialistische, die de communisten nog steeds gevangen hielden. Het was weer partijsecretaris CHROESTSJOW, die met heftige verbolgenheid op dit verzoek reageerde, omdat hij er een beledigende uitdaging aan het adres van de Sowjet-Unie en de volksdemocratieën in meende te onderkennen.

In algemeen opzicht kan Moskou echter ook in 1956 met het glimlachoffensief niet te onderschatten, ofschoon beperkte successen oogsten. De hiermede samenhangende moeilijkheden, in het bijzonder in de verhouding tot de satellieten, kwamen eerst later in het jaar aan het licht.

Het communistische propaganda-apparaat, dat goodwill en vriendschap bij de niet-communisten beoogde te kweken, bleef nochtans op volle toeren draaien. Vooral de Vredesbeweging kreeg daarin een belangrijke taak toegewezen. Zij moest haar werk gaan doen op de breedst mogelijke basis. De Wereldvredeeraad nam dienovereenkomstig belangrijke besluiten in zijn zitting van 5 tot 9 april 1956 te Stockholm, later nader uitgewerkt in een resolutie van juni '56 te Parijs.

Tot ver in het najaar van 1956 leek het nog of Moskou op het brede pad van de toenadering zonder enig voorbehoud verder ging. Voor het eerst bevorderde de Sowjet-Unie het massa-toerisme naar West-Europa; er waren culturele Sowjet-manifestaties voor kunstminnenden in het Westen; Sowjet-vlootenheden deden als officieel bezoek westerse havens aan. In hoeverre gebeurtenissen als die in

Hongarije daarin voor de toekomst veranderingen zullen brengen, hangt niet alleen van de gedragslijn der communistische leiders af. De protesten uit het Westen zijn daarbij mede bepalend.

* * *

De toenadering tot Joego-Slavië, begonnen in het voorjaar van 1955 en principieel bevestigd in besluiten van het XXe CPSU-Congres, vond haar hoogtepunt in het accord van juni '56 te Moskou gesloten tussen de partijen en de regeringen van beide staten.

Deze overeenkomsten, die de mogelijkheid voor een eigen nationale weg naar het socialisme in de satelliet-staten openden, hadden in die landen een vergaande doorwerking. In de tweede helft van 1956 werden de spanningen openbaar.

In Polen toonde de opstand van Poznan, eind juni '56 uitgebroken, dat er in de satellietlanden een voor Moskou gevaarlijke ontwikkeling gaande was. De uitkomst van de oktober-gebeurtenissen in Polen en Hongarije onthulde eerst recht hoe diep de ontevredenheid der bevolking wortel had geschoten. Polen onderging, onder de kenmerklijke tegenzin van machten in het Kremlin, een politieke wedergeboorte. Moskou heeft daarin uiteindelijk berust en kon dit, zij het ook noodgedwongen, aanvaarden aangezien Warschau zijn militaire pact met de Sowjet-Unie niet verbrak.

In hoofdzaak moet dit resultaat worden toegeschreven aan de politiek behendige manoeuvres van de Poolse anti-stalinistische partij-elementen, die de gehele bevolking achter zich wisten. In de tweede helft van oktober '56 kwamen zij aan de macht, geschaard rond de nationaal-communist GOMULKA.

In Hongarije brak tegelijkertijd een volksopstand uit, die de nieuwe premier NAGY - uiteindelijk meer Hongaar dan communist - niet kon bezweren. Hij proclameerde de neutraliteit van zijn land en zegde het Pact van Warschau op. De Sowjet-Unie, "de grootste vredesmacht op aarde", sloeg toen met gepantserde vuist toe om de "socialistische verworvenheden" te redden. De Hongaarse revolutie werd zonder meer gediskwalificeerd als een "contra-revolutie". De in 1956 met zoveel élan voortgezette Sowjet-politiek van de glimlach werd dus van binnen uit doorkruist en uitgehold.

De Sowjet-propaganda laat echter geen gelegenheid voorbij gaan

om te blijven getuigen van de Russische voornemens om een politiek te realiseren zoals deze op het XXe Congres van de CPSU bij de aanvang van 1956 was omljnd. De nieuwe, in december '56 ingediende voorstellen voor ontwapening en contrôle uit de lucht waren voorbeelden van deze propaganda. Het kwam overigens ook in het pas afgesloten jaar niet tot fundamentele veranderingen op het terrein van de internationale bewapeningsvermindering en de stopzetting van de atoombewapening. Een van de meest nijpende vraagstukken voor Europa, de kwestie van Duitslands hereniging, bleef onopgelost in de oude staat van verstarring.

Moskou contra Joegoslavië.

In november/december '56 heeft de Sowjet-Russische pers vierkant stelling genomen tegen bepaalde inzichten en standpunten van TITO en KARDELJ, de tweede man in het Zuid-Slavische bestel. Onder de nog maar zo kort geleden herstelde kameraadschappelijke en vriendschappelijke verhoudingen tussen de regeringen en de communistische partijen in beide landen valt het tmeer op dat de discussie thans op zulk een scherpe toon wordt gevoerd. Uit alles blijkt dat het hierbij om beginsel-zaken gaat. Waar het er sedert het voorjaar van '55 op was gaan lijken dat Rusland en Zuid-Slavië over en weer de strijdbijl wilden begraven, kan deze jongste politieke ontwikkeling als een stap terug worden beschouwd.

Tot beter begrip van de tegenwoordige situatie dient te worden gememoreerd wat aan deze nieuwe toespitsing van de betrekkingen is voorafgegaan. Er was, zoals bekend, in de loop van '55 en later intensief overleg tussen de hoogste gezagsdragers van de beide landen. De accoorden van Belgrado en Moskou, respectievelijk gepubliceerd in juni '55 en juni '56 bevatten ingrijpende toezeggingen, voornamelijk van de kant van de Sowjet-Unie. Ze schenen te bevestigen dat de Sowjet-leiders de doelstellingen van het XXe Congres ernstig trachtten te verwezenlijken.

Blijkens de beide accoorden was er een streep gehaald door een bestaande vijandschap (sedert 1948), het jaar waarin STALIN en zijn handlangers TITO en de zijnen als "fascisten" en "agenten van het imperialisme" buiten het Kominform hadden gezet.

Op initiatief van Moskou werd de steen des aanstoots, het Kominform, in 1956 ontbonden. De verstandhouding werd verbeterd, niet op de laatste plaats op de grondslag van een gemeenschappelijke veroordeling van bepaalde uitwassen van de stalinistische praktijken. Moskou had bovenal in de bekende anti-stalinistische rede, die CHROESTSJOW in februari 1956 uitsprak, op niet mis te verstane wijze bijgedragen aan een morele, ideologisch gefundeerde rechtvaardiging van het Joegoslavische verzet gedurende de voorafgaande jaren.

In juni 1956 zette een triomphale reis van maarschalk TITO door de Sowjet-Unie de kroon op deze verzoening. Rusland scheen er voortaan vrede mee te hebben in het internationale communisme afstand te doen van de hegemonie. Sinds de herfst van 1956 is er evenwel een kentering gekomen in de goede relaties tussen Moskou en Belgrado. Men zal zich de ontmoeting TITO-CHROESTSJOW herinneren, die half september 1956 in Zuid-Slavië plaats vond en de daarop aansluitende spoed-besprekingen op de Krim, waar maarschalk TITO confereerde met in hoofdzaak personen, die gemakshalve zouden kunnen worden aangeduid als aanhangers van het CHROESTSJOW-BOELGANIN-beleid.

In die periode waren Moskou en Belgrado uiterst spaarzaam met publicatiesdienaangaande. De achtergronden van het overleg op Brioni en later te Yalta op de Krim waren onbekend. Toch lichtte het Joegoslavische partijorgaan "Borba" d.d. 7-10-'56 een tipje van de sluier op. Het blad schreef t.a.v. het Krim-beraad, dat tussen maarschalk TITO en CHROESTSJOW op de eerste plaats ideologische meningsverschillen waren gerezen. De "Borba" bleef in het vage door te spreken over zekere open kwesties van oude datum en over uiteenlopende visies op de krachten en elementen van het socialisme en de ontwikkeling daarvan in de wereld.

In de tweede helft van oktober 1956 kreeg de politieke ommekeer in Polen haar beslag en brak de bloedige strijd in Hongarije uit. Op deze dramatische gebeurtenissen werd in de wereld van het communisme zeer uiteenlopend gereageerd. De leiders konden in de gegeven kritieke situatie blijkbaar geen politieke eensgezindheid opbrengen waarop zij door de jaren heen altijd zo prat waren gegaan.

Klemmender dan te voren werd de vraag naar de wenselijkheid van een consequent doorgezette déstalinisatie. Uit de gang van zaken in Polen en nog meer uit die in het rebellerende Hongarije gingen de voor- en tegenstanders van een voortschrijdende liberalisatie-politiek hun argumenten putten.

In de Sowjet-Russische partij stelde het Centraal Comité zijn periodieke zitting uit, maar de Regering der USSR reageerde op de gevaarlijk geworden situatie in de bekende Verklaring van 30-10-'56.

Uitdrukkelijk werd daarin gewaarschuwd tegen het prijsgeven van de volksdemocratie, hoewel Moskou zich bereid verklaarde over zeer vergaande concessies te onderhandelen. Moskou richtte dit vermaan aan het slot van het gewichtige document met nadruk aan het adres van de Hongaarse Volksrepubliek. Hier werd dus de uiterste grens van de "liberalisatie" aangegeven. Zoals men weet was de Hongaarse regering onder NAGY, onder steeds toenemende druk van de bevolking in een politieke en economische chaos, niet meer bij machte met deze laatste waarschuwing rekening te houden. Daarop barstte op zondag 4 november 1956 het geweld opnieuw los in de vorm van een tweede Sowjet-Russische gewapende tussenkomst. Alle communisten van welke schakering dan ook hebben nadien verklaard, dat een vrijmaking van de interne politieke verhoudingen nimmer zou mogen leiden tot het prijsgeven van de socialistische verworvenheden.

De latere commentaren liepen echter sterk uiteen over de manier waarop het communisme zich zou kunnen vernieuwen. Op dit punt heeft de ideeënstrijd zich thans verdiept en bijzonder verscherpt.

We zien daarbij in grove trekken twee tegenpolen, enerzijds het front van allen, die aanleunen tegen het stugger geworden beleid van het Kremlin, anderzijds van een minderheid, die de gebeurtenissen in Hongarije niet uitsluitend wenst te verklaren uit de door RAKOSI, GERÖ c.s. gemaakte beleidsfouten.

De rede van maarschalk TITO op zondag 11 november 1956 te Pula gehouden vertolkte de gevoelens van deze minderheid.

Aan die belangwekkende toespraak zal een verstrekkende politieke betekenis moeten worden toegekend. Vice-president Edvard KARDELJ, vooraanstaand theoreticus van het Tito-regime, werkte de te Pula gegeven inzichten nader uit. Hij vond daarvoor op 6-12-'56 te Belgrado gelegenheid in een verenigde zitting van twee hoge eco-

nomische raden der Zuid-Slavische Volksrepubliek. In het bijzonder besprak KARDELJ de politiek-leerstellige kanten. Deze Joegoslavische uiteenzettingen en de bestrijding ervan vormen een samenhangend geheel. Het zijn onmiskenbaar symptomen van een crisis, die op wereldschaal reacties van communistische partijen heeft teweeg gebracht.

Splijtzwam.

Moskou is in het huidige stadium van zijn politieke betrekkingen met Belgrado zover gegaan TITO en KARDELJ ervan te beschuldigen met hun beleid de noodzakelijke internationale solidariteit der communisten te ondermijnen. Waar het Kremlin, met de gebeurtenissen in Polen en Hongarije voor ogen, thans in zekere mate terugkomt van zijn anti-stalincampagne, dringen de leiders in Belgrado met klem van redenen juist aan op een consequente voortzetting van de déstalinisatie, die h.i. de politieke vrijmaking van de satellieten zou kunnen bevorderen.

Houding van de CPN.

De Partij in Nederland stemde terzake in met de Moskouse opvattingen, die o.m. een afzwakking van de anti-stalincampagne beoogen. In de aanhef van hoofdstuk II van dit M.O. is geconstateerd, dat de politieke gedragingen van de CPN in 1956 een voortdurende repercussie waren op de gebeurtenissen in de communistische wereld. Tot beter begrip van de beleidsopvattingen der CPN in het internationale vlak zal hiervolgend nader worden ingegaan op het geschil Moskou-Belgrado, dat ook de nationale communistische partijen raakt. Gelet op de ervaringen in het verleden worden die beleidsopvattingen in sterke mate bepaald door de inzichten van Moskou. In het raam van de hiervolgende beschouwing kunnen de vertogen van TITO en KARDELJ evenals de bezwaren daartegen in de Sowjet-pers niet worden gezien als politiek opzichzelf staande problemen. Zij raken in zeker opzicht ook het fundamentele inzicht van de communistische leiders in Nederland.

Een visie van Peking.

De Chinese partijleiding betoonde een zekere aanmoedigende welwillendheid t.a.v. de politieke ontwikkeling in Polen. GOMULKA ontving terstond na zijn benoeming tot 1e partijsecretaris een gelukwens uit Peking. Op 2-11-'56 stelde een partijverklaring van communistisch China, dat sommige socialistische landen het beginsel van de gelijkheid van de naties in hun onderlinge betrekkingen hadden verwaarloosd hetgeen gespannen situaties had uitgeloofd zoals die in Joegoslavië destijds, in Polen en Hongarije op het ogenblik. Naderhand heeft Peking echter, evenals trouwens het TITO-bevind, de tweede gewapende tussenkomst der Russen in Hongarije principieel gebillijkt.

De rede van TITO te Pula.

Evenals alle andere communistische leiders hadden de Joego-
- slavische -

slavische machthebbers in de nasleep der Hongaarse tragedie hun offer gebracht op het altaar van de zgn. internationale socialistische verbondenheid. Nochtans bracht maarschalk TITO te Pula op zondag 11 november 1956 in een rede van ruim een uur de vraag naar voren wat verder in de ontwikkeling van het socialisme behoorde te geschieden. In eerste aanloop gaf TITO zijn inzichten dienaangaande en bijna vier weken later kwam zijn plaatsvervanger, de eerder genoemde KARDELJ, deze visie preciseren.

Met de Pula-rede werd de politieke teerling geworpen. Kennelijk realiseerden de in Zuid-Slavië verantwoordelijke instanties zich de ernst van de situatie en haar waarschijnlijke consequenties.

Pas na vier dagen begon Radio-Belgrado er uitvoerige uittreksels van om te roepen. In verschillende satellietstaten werd, behoudens in Roemenië en Polen, volstaan met zeer onvolledige, niet objectieve voorlichting dienaangaande.

Een principieel zwaarwegend verwijt richtte maarschalk TITO aan de tegenwoordige machthebbers van de USSR. Zij schreven, zo stelde hij, de fouten van het verleden thans uitsluitend toe aan de gevolgen van de persoonsverheerlijking onder het Stalin-bewind in plaats van ze te wijten aan het bureaucratische systeem der Sowjet-Unie.

Van het allereerste begin af, zo sprak TITO, zeiden wij, dat het hier niet alleen maar de vraag van de persoonsverheerlijking betrof maar veeleer de kwestie van een systeem dat het invoeren van de personencultus mogelijk maakte. Wij zeiden, dat het noodzakelijk was dat systeem onophoudelijk en volhardend bij de wortel aan te tasten. En dit, aldus TITO, was het moeilijkst. Waar, zo vroeg de maarschalk zich dan af, liggen deze wortels? Bij de beantwoording kwam TITO hierna tot zijn bekende discriminatie van nog in functie zijnde partijleiders vóór en achter het IJzeren Gordijn. In deze passage duidde hij enige aan het bewind zijnde communistische partijleiders in Albanië met name aan. Hij had daarbij, zoals uit de gekozen bewoordingen kon blijken, de bedoeling deze personages en andere leiders van zekere westelijke en oostelijke communistische partijen te diskwalificeren als prototypes van hen, die zich z.i. verzetten tegen de democratisering en tegen de beslissingen van het XXe Congres van de CPSU. Zij werken vandaag de dag om het Sta-

lin-systeem weer leven in te blazen en aan de macht te brengen.

Uitvoerig besprak de maarschalk de oorzaken, die zijn inziens tot de gebeurtenissen in Polen en Hongarije hebben geleid. TITO verwierp de bewering, dat de revolutie in Hongarije niets te maken zou hebben met een oprechte drang naar socialistische vernieuwing. Integendeel, ook daar werd gestreden door brede lagen van de werkers tegen voortwoekerende stalinistische praktijken en methoden.

De maarschalk memoreerde, dat Joegoslavië het eersteland was dat in 1948 een energiek antwoord had gegeven aan Stalin toen het verklaarde onafhankelijk te willen zijn en niemand toe te staan in zijn interne zaken tussenbeide te komen. In de nationale bevrijdingsoorlog had Joegoslavië de reactionaire elementen reeds opgeruimd. Het land had, zo verklaarde TITO, een zeer sterke eensgezinde en monolithische communistische partij, gehard in de vooroorlogse periode en tijdens de worsteling voor de nationale bevrijding.

TITO herinnerde er te Pula nog eens aan, dat het de leiders van de Oost-Europese landen waren geweest, die de wens uitten dat de Joegoslaven niet langer zouden gewagen van hetgeen deze leiders destijds tegen Belgrado hadden ondernomen. Om onze relaties met hen te verbeteren, aldus voerde TITO verder aan, aanvaardden wij dat verzoek. Maar later zou blijken, dat het uiterst noodzakelijk was om "zekere lieden" te herinneren aan hetgeen zij tegen Joegoslavië misdeden gedurende vijf jaar en langer, toen het land alleen stond en naar alle kanten moest strijden om de winst van de nationale revolutie te behouden. TITO verklaarde dan dat deze "zekere lieden" Joegoslavië heden ten dage opnieuw beginnen te belasteren.

Zij staan aan het hoofd van de communistische partijen in oostelijke en in bepaalde westelijke landen. Deze zelfde lieden beschuldigden Zuidslavië er destijds van een fascistisch land te zijn. Zij kreten ons uit voor bloedzuigers, moordenaars van onze eigen, zich tegen ons kerende mensen. Wij moeten, aldus TITO, hun geheugen opfrissen opdat zij het zich zullen herinneren, die thans de blaam van de gebeurtenissen in Polen en Hongarije op onze hoofden willen uitstorten. Deze doortrapte neigingen stammen van die verstokte stalinistische elementen, die er in geslaagd zijn hun posities in verschillende partijen nog steeds te handhaven en die op-

nieuw hun stalinistische opvattingen aan de eigen bevolking en andere volkeren zouden willen opleggen.

Uiteenzetting van KARDELJ.

Alvorens in te gaan op de communistische reacties van Moskou en andere centra, die zich tegen TITO hebben gekeerd, volgt hier eerst een beknopte samenvatting van het standpunt, dat de Joegoslavische vice-premier Edward KARDELJ, op zijn beurt een kleine maand later heeft ontvouwd. Hij sprak op 6 december j.l. te Belgrado als ondervoorzitter van de Federale Uitvoerende Raad der Joegoslavische Volksrepubliek.

De toespraak van KARDELJ is onmiskenbaar een logisch vervolg op de rede van TITO te Pula. Zoals hiervoren reeds opgemerkt onderscheidt het betoog van Joegoslavië's tweede man in de leiding zich van TITO's rede door een wetenschappelijker opbouw, die de theoreticus van marxistische origine verraadt. De actueel-politieke facetten van deze rede zijn echter van even grote, zo niet van grotere betekenis dan het desbetreffende betoog van maarschalk TITO.

KARDELJ heeft zich beroepen op het zijns inziens juiste leninistische beginsel van het overdragen van macht aan brede lagen der bevolking in de socialistische staat. Volgens Lenin behoorde alle macht te worden gedelegeerd aan de raden (de Sowjets). Dat principe had de Sowjet-Unie later geweld aangedaan en de regering-KADAR in Hongarije verzaakte het in de jongste tijd door het besluit om de pas gevormde centrale en andere arbeidersraden te ontbinden.

De Joegoslavische praktijk in partij en staat heeft aangetoond, dat KARDELJ zich een politieke werkelijkheid - zij het bij uitstek de realiteit van het Zuid-Slavische systeem - tot uitgangspunt heeft gekozen. KARDELJ heeft in zijn toespraak kans gezien in sommige opzichten mede te antwoorden op kritiek van de "Prawda", ingebracht tegen de standpunten van Joegoslavië, zoals TITO deze te Pula had geformuleerd. KARDELJ betoogde in zijn rede, dat de Joegoslavische leiders zich nimmer zouden willen aanmatigen hun systeem als het enig juiste en aanvaardbare aan andere op te dringen.

Sowjet-reacties.

De Sowjet-pers, bovenal de "Prawda", heeft zoals hiervoren

reeds werd opgemerkt, fel gereageerd op de jongste toespraken van TITO en KARDELJ. In haar kielzog bewogen zich de commentatoren van de westerse communistische partijleidingen. De "Prawda" heeft TITO ervan beschuldigd de eenheid van het internationale socialisme te schaden. Volgens Moskou probeert maarschalk TITO de communisten te splitsen in zgn. Stalinisten en anti-Stalinisten. Men is momenteel in de Sowjet-Unie van hogerhand zover gegaan, dat de "Prawda" het bestaan van het begrip "Stalinisme" zelfs loochent.

Terugziende naar de strekking van de geheime anti-stalinistische Chroestsjow-rede van februari 1956 moet worden vastgesteld, dat deze wending een op zichzelf vreemde, ofschoon taktisch niet onbegrijpelijke buiteling is. De gebeurtenissen in landen als Polen en Hongarije en de daaruit voortgekomen spanningen in het gehele machtsgebied van Sowjet-Rusland hebben er bij de machthebbers van het Kremlin kennelijk toe bijgedragen o.m. een halt toe te roepen aan een verder gaande anti-Stalin campagne.

Ook al lijkt het onwaarschijnlijk dat Moskou de klok naar het Stalinisme en zijn methodiek zou kunnen terugzetten, dan tonen de feiten sedert begin november 1956 op zijn minst aan, dat Rusland in zijn leiding is teruggedruisd voor de eisen van een verdere meer fundamentele opruiming van het door Stalin nagelaten machtssysteem.

Men kan bij de huidige controversen vaststellen, dat TITO sedert september j.l. de principiële overtuiging tot uiting brengt, dat de toekomst van het socialisme alleen nog maar kan worden gediend met een volledige déstalinisatie. Hij vindt tegenover zich invloedrijke communisten, zoals het Presidium-lid SUSLOW van de CPSU, die op 7 november j.l. bij de officiële herdenking van de oktober-revolutie in Rusland namens de partijleiding lof toezwaaide aan "de grote Marxist Stalin".

TITO heeft het op zijn beurt, vier dagen later, n.l. in de vorengemelde rede van 11 november 1956 te Pula, noodzakelijk gevonden om zich opnieuw te keren tegen "Stalin's waanzin". Hij herinnerde er namelijk aan, dat de nieuwe Sowjet-leiders bij de dood van Stalin zagen, dat Rusland door die waanzin zowel binnenlands als naar buiten in zeer moeilijke positie was gebracht.

TITO en de zijnen moeten, evenals in de periode van 1948 tot aan de "verzoening" met Moskou, met omzichtigheid zorg-dragen voor het zuiver houden van hun communistische blazoen. Hieruit valt, wel-

licht slechts als een bijeenkomstigheid, te verklaren waarom Belgrado het nodig vond om straffe maatregelen tegen bepaalde oppositie-figuren te nemen in het eigen land.

Zo werd in Joegoslavië overgegaan tot de arrestatie van de reeds in 1954 in politieke ongenade gevallen Milovan DJILAS, een oude strijdmakker van de maarschalk. De arrestatie vond plaats op grond van een artikel dat DJILAS in het Amerikaanse blad "The New Leader" van 19 november 1956 had gepubliceerd. DJILAS had daarin aangedrongen op het volledig prijsgeven van de monopolie-positie van de nationale communistische partij, die z.i. de wezenlijke invoering van democratie belemmert. Onder de druk van de toegenomen verhoudingen in de wereld van het communisme kan het tegenwoordige bewind in Joego-slavië het zich blijkbaar niet langer veroorloven om passief te blijven tegenover een van zijn vroegere voormannen, die de communistisch-rechtzinnige reputatie van Zuid-Slavië zou kunnen aantasten.

* * *

Praktisch-politieke en principieel-ideologische problemen dringen zich in de thans geschapen situatie naar de voorgrond.

De opposenten van Belgrado zijn zich kennelijk wel bewust van het streven der Titoïsten om de Moskouse hegemonie op politiek en ideologisch terrein te bestrijden.

Wat TITO, KARDELJ en andere anti-stalinisten als ideaal voor ogen staat is het opbouwen van een maatschappelijk-politiek systeem in een socialistische wereld, waaraan ook niet-communisten praktisch zoveel mogelijk kunnen deelnemen.

TITO en de zijnen hebben blijkbaar juist in de laatste maanden de voor hen onaangename ervaring opgedaan, dat de machthebbers in het Kremlin geenszins principieel bevrijd zijn of zich hebben willen bevrijden van centralistische opvattingen, die aan een voortgaande liberalisatie van de politieke verhoudingen in de socialistische landen in de weg staan. Uit de omstandigheid, dat TITO en KARDELJ in november/december 1956 hun beduchtheid hebben geuit voor het forum der publieke opinie, kan een toespitsing van het ideologische conflict worden afgeleid.

* * *

HOOFDSTUK II - ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

Duidelijker nog dan in voorgaande jaren is in 1956 gebleken, dat het zijn en wezen van de CPN vrijwel geheel bepaald wordt door de ontwikkelingen in het wereldcommunisme.

Het hele bestaan van de CPN in het gepasseerde jaar was als het ware een voortdurende repercussie op gebeurtenissen in de communistische wereld, waarvan het XXe Congres van de CPSU, de déstalinisatie, de kwestie Polen en het Sowjet-optreden in Hongarije de hoogtepunten vormden.

Het XXe Congres van de CPSU en de déstalinisatie.

Het CPSU-congres in februari '56 werd namens de CPN bijgewoond door de algemeen secretaris Paul de GROOT en partijbestuurder Henk HOEKSTRA. Het is vrijwel zeker, dat Paul de GROOT bij terugkeer van zijn bezoek aan Moskou in Nederland generlei wetenschap had van de door CHROESTSJOW op de laatste dag van het congres te Moskou in besloten zitting gehouden rede over de persoon van Stalin.

Op 17 maart '56 - datum waarop in de westerse pers voor het eerst gewag werd gemaakt van de geheime rede van CHROESTSJOW - publiceerde De GROOT in "De Waarheid" een artikel, waarin Stalin in zijn grote betekenis bijna volledig werd gehandhaafd. Op diezelfde dag werden de in het nieuws gebrachte berichten over de CHROESTSJOW-rede in het communistische partijdagblad als lasterverhalen gebrandmerkt.

Hiertoe genoodzaakt door de in eigen rijen ontstane ongerustheid kwam de CPN - als laatste in de rij van West-Europese communistische partijen - op 10 april in een resolutie van het Partijbestuur tot een eerste stellingname ten aanzien van het XXe CPSU-congres en de Stalin-affaire. In deze resolutie werd Stalin nog zo gunstig mogelijk voorgesteld. Verder kwam daarin als orgineel geluid van de Nederlandse partij naar voren de opvatting, dat men in den vervolge geen stelling zou nemen inzake interne gebeurtenissen in andere landen (i.c. het Sowjet-bloc), indien deze aan de beoordeling van het partijbestuur zouden ontsnappen.

Hierbij betreurde de Partijleiding het, onjuist gebleken handelingen in de Sowjet-Unie en de volksdemocratische landen in het verleden te hebben verdedigd. In hetzelfde kader sprak de Partijleiding zich uit tegen het zonder meer overnemen van Sowjet-theorieën op het gebied van kunst en wetenschap.

De in begin juni 1956 door het State Department van de Verenigde Staten als tekst van de Chroestsjow-rede gegeven publicatie bracht grote opschudding in top- en middenkader en onder de intellectuele leden van de CPN. Zelfs vooraanstaande partijleiders waren door de gepubliceerde feiten diep geschokt, maar als goede en orthodoxe communisten herstelden zij zich spoedig en vonden zij hun evenwicht terug. Na aanvankelijk de publicatie te hebben gebrandmerkt als een belachelijke vervalsing, gaf de Partijleiding later indirect te kennen de bedoelde tekst als een min of meer juiste weergave van de Chroestsjow-rede te aanvaarden.

Verkiezingen juni 1956, contact met de Socialistische Unie.

De teleurstellende uitslag van de op 13 juni 1956 gehouden verkiezingen voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal, bracht de CPN nieuwe zorgen. Ondanks het feit dat de Partijleiding er in begin mei in geslaagd was door een overeenkomst met de Socialistische Unie dit dwergpartijtje van deelname aan de verkiezingen te weerhouden, liep het stemmenpercentage van de CPN terug van 6.16% (1952) naar 4.75%. Het verder liggende doel van de overeenkomst met de Socialistische Unie was - in het kader van de opdracht van het XXe CPSU-congres inzake samenwerking met socialisten - de mogelijkheid te scheppen om via dit partijtje in gesprek te komen met de PvdA. Een en ander is op niets uitgelopen en de gesloten overeenkomst werd door de Socialistische Unie in oktober 1956 beëindigd.

Partijbestuurszitting juni 1956.

Ter bespreking van de verkiezingsuitslag en van de Chroestsjow-rede vond van 23 t/m 25 juni 1956 een langdurige en verwarde zitting van het partijbestuur plaats. Paul de GROOT gaf

hierin uiting aan zijn onbekend over de déstalinisatie door erop te wijzen, dat de rede van CHROESTSJOW, in de door de Verenigde Staten gepubliceerde tekst, niet op het peil stond, dat men van een verantwoordelijk bestuurder van de CPSU had mogen verwachten. Tezelfder tijd nam hij afstand van de reacties van TOGLIATTI en THOREZ, wier verzoek om publicatie van de juiste tekst van de rede als een ongeoorloofde inmenging in de interne aangelegenheden van de CPSU werd aangemerkt. Hij beval de Italiaanse en de Franse partij aan zich de positie van de CPSU in te denken in de tijd van STALIN's fouten en verweet hun niet voldoende zelfkritiek te hebben geuit ten aanzien van de eigen tekortkomingen inzake het verlenen van steun aan de Sowjet-Unie. De GROOT hield vast aan de stellingname van het Partijbestuur over de Stalin-kwestie, vastgelegd in de resolutie van het Partijbestuur van 10 april 1956.

Mede naar aanleiding van de opheffing van het Kominform stelde De GROOT, dat een organisatorische band met andere communistische partijen alleen maar hinderlijk kan zijn. Hij meende dat de Nederlandse weg naar het socialisme geheel zou verschillen van die van landen als Frankrijk en Italië.

De onzekerheid in eigen rijen trachtte De GROOT op te vangen door het aan de orde stellen van een herziening van de interne organisatie en de werkwijze der CPN. Hierbij was hij kenmerklijk van plan ook de positie van de nevenorganisaties, zoals de communistische vakorganisatie en de jeugd- en vrouwenbeweging in beschouwing te nemen. Een vervroegd bijeen te roepen Partijcongres zou al deze zaken moeten behandelen.

Voor het eerst sinds jaren trad er in deze Partijbestuurszitting bij enkele Partijbestuursleden een zekere wankelmoedigheid aan de dag. Zij gaven er blijk van dat hun vertrouwen in de CPSU ernstig was geschokt.

Congresvoorbereidingen.

In de Partijbestuurszitting van 20 en 21 augustus werd de discussiegrondslag voor het 18e partijcongres opgesteld. Daarin werd erop gewezen, dat er overeenstemming bestaat tussen de door het Centraal Comité van de CPSU op 30 juni 1956 uitgegeven resolutie over de persoon van Stalin en de resolutie uitgegaan van

het Partijbestuur van de CPN op 10 april 1956. In de discussiegrondslag werd de problematiek van de communistische taktiek overigens gemedend. De Partijleiding gaf er kennelijk de voorkeur aan - nog steeds vasthoudende aan de gedachte dat de politieke lijn van de partij juist was geweest - de vlucht te zoeken in het organisatievraagstuk. Met de in de discussiegrondslag voorgestelde organisatiewijzigingen o.m. betreffende de instelling van een Partijraad en het opheffen van de bedrijfsafdelingen had men de bedoeling de partij een meer Nederlands gezicht te geven en hoopte men, in het kader van de gewenste toenadering tot de socialisten, eerder tot samenwerking met de PvdA te kunnen komen.

Op 2 oktober 1956 werd in "De Waarheid" een ontwerp-resolutie voor het congres gepubliceerd, die - in tegenstelling met de voornamelijk organisatorische inslag van de discussiegrondslag - een politieke strekking had. In de resolutie wordt voortgeborduurd op het beginselprogramma van 1952, waarin de Nederlandse weg naar het socialisme wordt aangegeven en op de resolutie over de "nieuwe aanpak" van het werk van de partij, in november 1955 uitgegeven na terugkeer van Paul de GROOT van zijn reis naar China en Moskou. Naar de partij toegerekend is de ontwerp-resolutie een poging om het probleem van de politieke lijn weer in het middelpunt van de belangstelling der partijgenoten te plaatsen. Ten aanzien van andersdenkenden geeft dit document een bijzonder soepele weg voor toenadering aan, zonder dat evenwel de ideologische principes van het communisme worden verloochend.

Het 18e partijcongres.

Op het van 5 t/m 7 oktober 1956 gehouden 18e partijcongres zijn de in de discussiegrondslag vervatte voorstellen omtrent de partijorganisatie naar de achtergrond geschoven. In feite is het organisatieprobleem door middel van een congresbesluit naar de ijskast verwezen. Een realisatie van de in de discussiegrondslag voorgestelde opheffing van de bedrijfsafdelingen en de instelling van een Partijraad heeft niet plaats gevonden. Op het Partijcongres heeft het Partijbestuur, ondanks de oppositie van een kleine groep intellectuelen tegen de wijze waarop de Partijleiding zich van de Stalin-zaak afmaakte, zijn visie doorgezet, dat onder deze bestieen

streep moest worden gezet. Op de gedachten omtrent een herziening van de positie van de nevenorganisaties, waarbij o.m. aan een opheffing van de EVC werd gedacht, schijnt de Partijleiding reeds vóór het congres te zijn teruggekomen. Het alleen al voeren van gesprekken hierover - n.b. in augustus 1956 nog door de Partijleiding gestimuleerd - werd door Paul de GROOT op het congres als schadelijk aangemerkt. Het congres plaatste het probleem van de politieke lijn, conform de aangenomen ontwerp-resolutie, meer op de voorgrond. Aan het Partijbestuur werd opdracht gegeven het beginselprogramma van 1952, dat nog steeds in een ontwerp-stadium verkeert, thans definitief uit te werken.

Wijzigingen in de Partij-organisatie.

In een op 29 oktober genomen besluit van het Partijbestuur werd een aantal maatregelen bekend gemaakt omtrent wijzigingen in de Partij-organisatie van minder principiële aard dan de niet-gerealiseerde instelling van een Partijraad of de opheffing van de bedrijfsafdelingen. Door dit besluit is het zwaartepunt in de leiding der CPN, dat bij het Dagelijks Bestuur en in het bijzonder bij het Partijsecretariaat lag, verlegd naar het kleinere, thans 31 leden tellende Partijbestuur, dat in de toekomst elke maand moet bijeenkomen. Het eveneens ingekrompen Dagelijks Bestuur (17 leden) is geworden tot een uitvoerend orgaan van de besluiten van het Partijbestuur. In feite is het een soort samensmelting, een collectief, van de verschillende inmiddels opgeheven partijbureaus. In het Partijbestuur blijft de algemeen secretaris de prominente figuur. Bij hem berust het toezicht op de uitvoering van de besluiten van het Partijbestuur en hij heeft de zorg voor het voorbereiden van de Partijbestuurszittingen. Dit betekent dus dat Paul de GROOT, die als algemeen secretaris werd herkozen, alle touwtjes in handen houdt.

De gebeurtenissen in Hongarije.

In haar reacties op deze gebeurtenissen volgde "De Waarheid" de bekende communistische voorlichtingstechniek: eerst bagatelliseren, en als de feiten niet meer te ontkennen zijn, deze op zijn

gunstigst voor de ontwikkeling van het communisme voorstellen. Op 29 oktober '56 - zes dagen vóór de bloedige onderdrukking van het Hongaarse verzet door het Sowjet-leger - gaf het CPN-Partijbestuur een verklaring uit, waarin het gebeuren in Hongarije als een contra-revolutionaire putsch werd gebrandmerkt. Na deze verklaring kostte het de Partijleiding weinig moeite het Sowjet-Russische optreden op 4 november van ganser harte goed te keuren. Een beroep doende op het gezond verstand van het Nederlandse volk, durfde de communistische partijkrant op 5 november beweren, dat de bezorgdheid over Hongarije niet voortkwam uit verheven menselijke gevoelens of uit een oprecht mededogen. Het rond Hongarije geconstrueerde propaganda-rookgordijn had, volgens de communisten, slechts ten doel de Frans-Engelse agressie in Egypte en de pogingen van de reactie om het Hongaarse volk opnieuw onder fascistische tyrannie te brengen, te maskeren. Aan dit thema is de Partijleiding blijven vasthouden.

Anti-communistische ongeregelheden.

De stormvloed van verontwaardiging, die na het Sowjet-Russische ingrijpen in Hongarije ook over Nederland ging en die zich hier en daar in gewelddadigheden tegen de communisten, hun huizen en partijgebouwen ontladde, is er een levendig bewijs voor dat de visie van het Nederlandse volk op het gebeuren in Hongarije wel enigszins afwijkt van die der communisten. In de CPN ontstond een heftige beroering en de Partijleiding was genoodzaakt in allerijl te voorzien in een zich van geïmproviseerde wapens bedienende bewaking van het partijgebouw Felix Meritis in Amsterdam, dat er enige dagen als een belegerd bastion uitzag. De leiding van de CPN heeft alle moeite gedaan de mening ingang te doen vinden, dat de tegen de communisten gerichte demonstraties en acties geen spontane reactie van het gewone publiek, maar het gevolg van een door "katholieke Romme-elementen" geleide en georganiseerde campagne waren.

Uitwerking van Hongarije op de Partij en de krant.

De vrij doctrinair ingestelde harde kern der CPN is door de gebeurtenissen in Hongarije in geen enkel opzicht gebroken.

- Voornamelijk -

Voornamelijk buiten Amsterdam en in hoofdzaak onder figuren, die niet in de eerste rij staan, is enige afval te bespeuren. Naar schatting kan het ledenverlies van de partij tengevolge van het gebeuren in Hongarije worden gesteld op 500 à 600 leden. Een verlies dat men, gezien het huidige ledental van de partij van hoogstens 18.000, zeker niet onbeduidend kan noemen. Aangenomen moet worden dat de vermindering van het ledental der partij kwantitatief groter is dan kwalitatief. Er zijn, behoudens een zestal gemeenteraadsleden en eenzelfde aantal districtsbestuurders, geen prominente figuren uit de partij getreden.

Het verlies aan abonnees op "De Waarheid" - naar schatting ruim 4000, dit is ongeveer 10% van het totaal abonnees (circa 40.000) - is zowel relatief als absoluut genomen veel groter. Hier doet zich dus het verschijnsel voor dat naarmate men dichterbij de kern van de Partij komt, de stabiliteit en de hardheid groter zijn.

De communistische partijkrant kreeg dus de rekening voor het serviele geodpraten van het Russische optreden in Hongarije gepresenteerd in de vorm van een grote terugloop van het abonneeaantal en het vrijwel geheel verlopen van het advertentiedebiet van de krant. De hieruit ontstane noodsituatie schijnt men nog niet geheel te boven te zijn gekomen. Blijkbaar hebben de dringende oproepen van het Partijbestuur, gericht tot partijgenoten en sympathiserenden, om directe financiële steun te verlenen nog niet voldoende resultaat opgeleverd.

Tweede bezoek aan Moskou.

In begin november 1956 bracht Paul de GROOT, vergezeld van de partijbestuursleden Ger KUIJPER en Siem GROENENDIJK, zijn tweede bezoek in 1956 aan Moskou. Hij heeft aldaar een onderhoud gehad met een drietal vertegenwoordigers van het Centraal Comité van de CPSU, bij wie volgens "De Waarheid" de op het 18e partijcongres naar voren gekomen gedachte van een geleidelijk en vreedzaam herstel van de Nederlandse onafhankelijkheid, een gunstig onthaal vond.

Positie en invloed van de CPN.

Sinds medio 1955 heeft de CPN in het kielzog gevaren van de Russische glimlach-politiek, die hier en daar in de Nederlandse samenleving enigeweerklink vond. Onder inwerking van het XXe congres van de CPSU ging de CPN in haar streven naar verbreding en contact met de socialisten zelfs zover, dat zij met de voordien als een troep Amerikaanse huurlingen uitgekreten Socialistische Unie een overeenkomst aanging. Mocht Moskou's glimlach-politiek tot gevolg gehad hebben dat de communisten in Nederland wat meer dan voorheen werden geaccepteerd, het Sowjet optreden in Hongarije heeft de CPN weer volkomen in het isolement teruggebracht.

Verstrakking van de politieke lijn.

Dit nadrukkelijke isolement leidt tot een zekere verstrakking in de politieke lijn van de partij. Een en ander komt tot uiting in een na de zitting van het Partijbestuur van 27 en 28 december 1956 uitgegeven resolutie. Daarin wordt, wat de vakbewegingstaktiek aangaat, afstand gedaan van de gedachte dat de eenheid van de vakbeweging (EVC en NW) in eerste instantie door het bereiken van overeenstemming tussen de leidingen van de vakorganisaties kan worden tot stand gebracht. In de bedoelde resolutie wordt met nadruk het organiseren van "de eenheid van onder op", bijv. door het vormen van comité's van acties in de bedrijven, aan de orde gesteld. Er zal rekening mede moeten worden gehouden dat de CPN in de naaste toekomst alle mogelijkheden zal benutten om tot actie in de bedrijven over te gaan. De communisten menen dat na de onlangs door de Regering aangekondigde maatregelen over de beperking van de bestedingen de objectieve voorwaarden voor het uitlokken van stakingen belangrijk gunstiger zijn dan enige tijd geleden. Bovendien speelt ongetwijfeld een voorname rol de wens van de communistische Partijleiding om door acties op sociaal terrein de aandacht van de kwestie Hongarije af te leiden en het in verband daarmee bij de Nederlandse arbeiders verloren gegane prestige te herwinnen.

De communistische pers in Nederland maakt thans met vreugde melding van de berichten, dat men in de Sowjet-Unie enigszins op de déstalinisatie terugkomt. Slechts schoor-

voetend en met grote aarzeling had de CPN-leiding de déstalinisatie eertijds aanvaard. Uit de gehele CPN reactie op de Stalinverguizing traden de sterke bindingen van haar leiding aan de persoon van Stalin duidelijk naar voren.

Na de observatie van aard en optreden der CPN in 1956 zou men deze partij bij de intrede van het nieuwe jaar als volgt kunnen typeren:

Een partij die een stalinistische denktrant paart aan een grote mate van soepelheid en een neiging tot verbreding bij haar optreden naar buiten.

Een partij, die zich sterk verbonden weet met de CPSU, doch die zich in de huidige situatie niet wil binden aan bepaalde leiders in de Sowjet-Unie.

* * *

MANTELORGANISATIES IN 1956.

Contact met andersdenkenden.

Gedurende de eerste maanden van het jaar 1956 volhardden de communisten in de mantelorganisaties in hun pogingen om tot groter invloed te geraken en door een gematigd actie-program de kloof tussen hen en de niet-communistische bevolkingsgroepen te overbruggen.

Zij werden daartoe aangespoord door de Russische politiek van "vreedzame co-existentie", welke na de bijeenkomst van de regeringsleiders der Grote Vier te Genève in juli 1955 versterkt was doorgevoerd. De CPN-resolutie over de "nieuwe aanpak", die in de laatste weken van 1955 een uiterst rechtse koers inluidde, bevorderde hier te lande nog meer de tendens naar samenwerking met andersdenkenden.

Blijkbaar was er de Sowjet-Unie veel aan gelegen het Westen gerust te stellen aangaande de communistische bedoelingen en aspiraties en de westelijke volkeren ervan te overtuigen, dat geen heil te verwachten was van een "politiek van kracht".

Daarom nodigde bijvoorbeeld de Vredesbeweging "allen die verontrust zijn over de bewapeningswedloop" uit tot het bijwonen van de speciale zitting van de Wereldvredeeraad, welke in april 1956 te Venetië (later Stockholm) over internationale ontwapening zou beraadslagen.

In communistische jeugdkringen werd reeds sedert de afsluiting van het 5e Wereldjeugdfestival te Warschau (zomer 1955) geijverd voor een massale vriendschapsdemonstratie tussen Oost en West op het 6e Festival, dat in 1957 te Moskou zal plaats vinden en alle vorige zal moeten overtreffen.

Het ANJV-hoofdbestuur meende in Nederland voorts de actie voor ontwapening te moeten ondersteunen met een eis tot verkorting van de militaire dienstplicht, waartoe in januari en februari 1956 een reeks openbare vergaderingen werd gehouden met hoofdbestuurleden als sprekers. Veel meer kon het communistische jeugdverbond niet doen daar het binnen de kazernes geen of vrijwel geen bruikbare contacten had.

In dezelfde geest van toenadering en welwillendheid ten opzichte van andersdenkenden verliepen ook de goed uitgevoerde voor-

- bereidingsvergaderingen -

bereidingsvergaderingen voor het 5e NVB-congres (9 - 11 maart '56 te Amsterdam), o.m. onder de leuze: voor een veilige toekomst, voor het verbod van A-wapens en voor gelijkberechtiging van de vrouw.

De invloed van het XXe CPSU-congres.

Vanzelfsprekend was het politieke gemanoeuvrere van de communistische organisaties buiten de door Moskou geregeerde staten op zichzelf niet voldoende om de instelling der westerse volkeren ten opzichte van het communisme te veranderen. Het optreden van Sowjet-Rusland zelf moest daarin de doorslag geven. Ongetwijfeld hebben de besluiten van het XXe Congres van de CPSU, de verwachting doen ontstaan, dat er in samenwerking met de communisten toch wel een redelijke onderlinge verstandhouding zou zijn te bereiken.

Deze hoop uitte zich het eerst in groeperingen, die min of meer luide verkondigden, dat een derde wereldoorlog tot welke prijs moest worden voorkomen, alsmede onder hen, die niet geheel afwijzend stonden tegenover het communistische maatschappelijke bestel.

"Het laatste jaar is er in Moskou iets aan het veranderen", zo schreef dr. H.E. STEUTEL, lid van de Nederlandse Vredesraad, in het weekblad "Vrede" van 9 maart 1956. "Het gaat niet aan in dit verband over de politiek van glimlach te spreken en daarbij dan de zaken op de oude voet voort te zetten". Hij betoogde, dat er in deze maar twee mogelijkheden bestaan: òf oorlog òf het vinden van een redelijke verhouding tot de communistische wereld.

Comité's, Actiegroepen etc.

In deze periode waren (op communistisch initiatief) in Nederland ook reeds sedert enige tijd voorbereidingen aan de gang voor de samenstelling van een nieuw "Comité Stopzetting Atoomproeven", waaraan, toen het in april in het openbaar verscheen, een groot aantal vooraanstaande, beslist niet-communistisch georiënteerde Nederlanders zijn medewerking bleek te hebben verleend naast bekende communisten als Nico LUIRINK, lid van het partijbestuur der CPN, en Els de SMIT-KRUYT.

Van deze situatie maakten de communisten gretig gebruik om, met wisselend succes, hun invloedssfeer zo ver mogelijk uit te strek-

ken en de oude, ietwat in onbruik geraakte organisaties in een nieuw kleed te steken.

Zo werd de actie-groep tegen Duitse herbewapening "Dat Nooit Weer" - die in feite al was uitgediend sinds de ratificatie van de verdragen van Londen en Parijs in november 1954 - uiteindelijk omgevormd in de "Actiegroep voor Europese Veiligheid", zij werd nauwer met de Vredesbeweging verbonden.

Op het april-congres van de communistische "Fédération Internationale des Résistants" (FIR), waar een Nederlandse delegatie aanwezig was, werd het nuttig geoordeeld de herinnering aan de strijd en de offers van de tweede wereldoorlog levend te houden en daarom "pelgrimstochten" te ondernemen naar plaatsen, waar verzetslieden gestreden hadden.

De Nederlandse communistische organisatie van oudverzetslieden "Verenigd Verzet 1940-1945", al geruime tijd gedwongen op non-actief, verlegde derhalve haar inspanningen nog meer naar onderscheidene comité's van voormalige gevangenen van Duitse concentratie-kampen, zoals het Buchenwaldcomité, het Dachau-comité en het Auschwitz-comité. Hier kwam een nieuwe figuur naar voren, t.w. de communist Gerrit BLOM, die achter de schermen met de leiding van deze comité's werd belast.

In het kader der "verbreding" werd in april '56 te Amsterdam nog een "Buchenwaldvriendenkring" opgericht.

Onder de jeugd werd, op voorstel van de communistische "Wereldfederatie van Democratische Jeugd" sedert het voorjaar propaganda gemaakt voor de "zomer van vriendschap 1956", waarvoor een internationaal comité in het leven was geroepen, geassisteerd door verschillende landelijke comité's van gelijke naam. De bedoeling was in een aantal zomerkampen en op excursies jongeren van uiteenlopende politieke opvattingen uit verschillende landen bij elkaar te brengen. Het ANJV interesseerde zich in dit verband met de relatief geringe kosten daarbij vooral voor de internationale Rijnvaart van Straatsburg naar Amsterdam medio augustus 1956.

Teleurstelling.

De communistische plannen voor wederzijdse toenadering verlie-

pen niet overal van een leien dakje. De Wereldvrede-sraad, die kort vóór de conferentie van de Ministers van Buitenlandse Zaken der Grote Vier te Genève (oktober 1955) was bijeen gekomen om zo mogelijk direct invloed uit te oefenen op het verloop van de besprekingen aldaar, had ook voor zijn buitengewone zitting van 5 tot 9 april 1956 een aantal diplomatieke vertegenwoordigers van de UNO en een aantal leden van de ontwapeningscommissie der Verenigde Naties uitgenodigd. Hierbij zat kennelijk de bedoeling voor de aanbevelingen van de Wereldvrede-sraad via de officiële vertegenwoordigingen der westelijke staten in de UNO ter sprake te brengen.

Geen dezer vertegenwoordigers heeft echter aan de uitnodiging gevolg gegeven, zodat een voornaam deel van het beoogde effect niet kon worden bereikt.

Niettemin gewaagde de Canadese afgevaardigde in de Wereldvrede-sraad, dr. James ENDICOTT, optimistisch van de "mogelijkheid tot universele verspreiding van het begrip van de vreedzame co-existentie". Tevens werd een aantal "direct uitvoerbare maatregelen" voorgesteld t.w. beperking van de bewapening (waarin de Sowjet Unie zou zijn voorgegaan), strenge contrôle van de Verenigde Naties op de wapenhandel en stopzetting van de proeven met atoomwapenen.

Voorts werden in een "appèl aan de openbare mening" maatregelen ter bevordering van de ontwapening aanbevolen en in een "verklaring aan alle vredeskrachten" aanbevelingen gedaan tot samenwerking met andere vredesorganisaties, politieke partijen, vakbonden, religieuze organisaties en representatieve personen.

Voor al deze laatste verklaring diende om de min of meer doodgelopen initiatieven van de nationale vredesbewegingen nieuwe paden aan te wijzen, waarlangs vergroting van hun invloed mogelijk zou zijn.

Ten overvloede werd in mei d.a.v. in het "Bulletin van de Wereldvrede-sraad" - een internationaal instructie- en mededelingenblad van de Wereldvrede-sbeweging - een artikel opgenomen van de Rus N. TICHONOW, bestuurslid van het Sowjet-vredescomité. Deze verzekerde nogmaals, dat de Russische Vredesvrienden in het belang van de strijd voor de vrede bereid waren contact op te nemen met mensen van allerlei groeperingen en de meest uiteenlopende opvattingen.

Voor de communisten in de Vredesbeweging was deze uitspraak

een duidelijke aanwijzing van de plannen, welke de Sowjet-Russische partijleiders t.o.v. de Vredesbeweging koesterden.

Mogelijkheden tot samenwerking.

Als gevolg van dit beleid begon de Nederlandse Vredesraad meer serieus uit te zien naar mogelijkheden tot samenwerking met "Kerk en Vrede", de "Derde Weg" en zelfs met de "Socialistische Unie". De "Derde Weg" wees voorhands elke samenwerking van de hand. De "Socialistische Unie" had vermoedelijk zo haar eigen oogmerken, toen zij toestemming gaf enige van haar bestuursleden in de Nederlandse Vredesraad te doen zitting nemen. Bij "Kerk en Vrede" achtervond de NVR een weliswaar zeer gereserveerde, doch niet geheel afwijzende houding. Althans werd de mogelijkheid van een gezamenlijk gesprek geopperd.

Ook de plaatselijke Vredescomité's kregen, door middel van een circulaire, opdracht in hun eigen rayon naar eventuele bondgenoten uit te zien. Zij hadden echter door het uitblijven van landelijke handtekeningenacties reeds geruime tijd weinig of geen andere werkzaamheden verricht dan colportage met het weekblad "Vrede" en bleken op korte termijn niet in staat hun arbeidsterrein uit te breiden.

Twijfel.

De boven omschreven ontwikkeling naar vergaande verbreding der organisaties en matiging van toon vond, zeker in de topleiding der Nederlandse communistische organisaties, geen onverdeelde instemming. Daar kwam bij, dat de befaamde déstalinisatie voor de overtuigde communisten een heftige schok was, waardoor het vertrouwen in hun politieke werk en de doelmatigheid van de door hen geleide organisaties aan het wankelen raakte.

Werd aanvankelijk het resultaat van het XXe Congres van de CPSU nog beschouwd als een van de gebruikelijke taktiekveranderingen, met het verstrijken van de tijd begonnen de communistische kaders te beseffen, dat de gevolgen daarvan van zeer verstrekkende betekenis zouden kunnen zijn en de taak en het aanzien van de communistische organisaties mogelijk belangrijk zouden beïnvloeden.

Daardoor ontstond een crisistoestand, welke zich vooral uitte in de lagere echelons toen bleek, dat de hoogste leiders geen bevredigende uitleg wisten te geven.

De partijtop, handelende naar eigen politiek inzicht, volgde slechts aarzelend en onder voorbehoud de nieuwe, door Moskou voorgescreven lijn.

Het lagere kader bezat minder zelfbeheersing. De discussies op verscheidene vergaderingen in de voorzomer van 1956 en daarna waren zeer verward. Allerwege werd kritiek geoeffend op de tot heden gevolgde werkwijze. De eis tot opheffing of verandering van vele der bestaande organisaties was aan de orde van de dag.

Invloed der CPN-leiding.

De voorzichtigheid van de CPN-leiding heeft ongetwijfeld een volledige ineenstorting voorkomen. Door het uitstellen van onmiddellijke beslissingen oefende het partijbestuur een kalmerende invloed uit op de functionarissen in de mantelorganisaties, zodat op organisatorisch gebied vooralsnog geen veranderingen van betekenis werden doorgevoerd.

De oude "rechtse" politiek werd met inachtneming van de nodige voorzichtigheid voortgezet.

In het ANJV besloot men "de internationale ontspanning te doen doorwerken in de binnenlandse verhoudingen" door een soepele houding tegenover andersdenkenden. Tegelijkertijd zou men pogen het ledental van het jeugdverbond te vergroten door een permanent actieve ledenwerving, waartoe o.m. regionale jeugdappèls voor ontwapening werden geprojecteerd te Rotterdam, Amsterdam, Groningen en Enschede.

De Vredesbeweging, die krachtens een voorstel van de Wereldvredesraad in april j.l. enigszins op de achtergrond zou treden en een nieuw, speciaal comité zou oprichten om de activiteit van de diverse voorstanders van de vrede te coördineren, besloot tenslotte zélf de samenwerking met niet-communisten te beproeven. Dit noodzaakte de communisten weliswaar tot een gematigde houding, maar zij hadden daartoe toch reeds besloten en behielden anderzijds een krachtiger positie in de strijd voor de vrede dan volgens de oor-

spronkelijke opzet het geval zou zijn geweest. Blijkbaar oordeelde men dus verdere camouflage voor de communistische oogmerken niet gewenst.

Vereniging Nederland-USSR.

De Vereniging "Nederland-USSR" kwam door de politiek van de Sowjet-Unie geheel in de verdrukking. In het kader van de politiek van de glimlach prefereerde Moskou waar mogelijk contacten met werkelijk representatieve instanties in de westerse landen. De regering van de USSR betreurde het zeer, dat Nederland niet dadelijk bereid was een cultureel verdrag te sluiten naar het voorbeeld van dat tussen Rusland en België.

Slechts werd medio juli '56 door een Sowjet-Russisch en een Nederlands maritiem smaldeel wederzijds een beleefdheidsbezoek gebracht. Voorts organiseerde het Sowjet-Russische Ministerie van Cultuur in die tijd een Rembrandttentoonstelling te Moskou, waar ook de Nederlandse ambassadeur aanwezig was.

De Vereniging "Nederland-USSR" haalde er sportief alle propaganda-mogelijkheden uit, doch kon intern niet verhelten, dat de vereniging als zodanig bij deze gang van zaken in het nauw kwam.

De voorraad films, waarmee men in het verleden niet zonder succes had gewerkt, was verouderd en werd niet aangevuld. Het is de vraag of de vereniging nog over een eigen film-arsenaal beschikt. Waarschijnlijk zijn alle projectie-apparaten en rolprenten saamgebracht in een pool, t.w. de "Waarheidfilmdienst", momenteel beter bekend onder de naam Radio Werkend Nederland.

In oktober j.l. bleek, dat men ook niet in staat was de traditionele "maand voor bevordering van de culturele relaties met de Sowjet-Unie" te organiseren wegens gebrek aan Russische medewerking. Deze festiviteiten vormen één der hoogtepunten van het verenigingsleven en het uitblijven daarvan is veelbetekenend.

Hongarije.

Door de meest linkse figuren onder de communisten werd de ontwikkeling in Polen en Hongarije met zorg gadeslagen. De gebeurtenissen daar waren het gevolg van een politiek, waarvan zij weinig goeds verwachtten. Zij juichten dan ook het militaire

ingrijpen van de Sowjet-Unie in Hongarije toe.

In de mantelorganisaties had dit echter reeds speedig verbit-
terde twistgesprekken tengevolge, waarbij personen, die reeds ge-
ruime tijd met de communisten hadden samengewerkt of ideologisch
als randfiguren konden worden aangemerkt, stelling namen tegenover-
de opvattingen der partijgetrouwe communisten.

Met name in de Nederlandse Vredesraad werd communisten zoals
Nico LUIRINK, Els de SMIT-KRUYT en Siem SCHOEN het vuur na aan de
schenen gelegd. Hier deden zich de consequenties van de "rechtse"
politiek in de Vredesbeweging op voor de communisten onaangename
wijze gelden. De CPN-ers werden geheel in de verdediging gedrongen
en slaagden er niet in een afkeuring van het Sowjet-Russische op-
treden in Hongarije uit de officiële verklaring van de NVR te weren.

Een scheuring in de Vredesbeweging werd voorlopig door de ge-
matigde figuren in de Vredesraad nog voorkomen, doch de organisatie
geraakte min of meer in een impasse. Het laat zich aanzien, dat het
gezamenlijk voortzetten van de werkzaamheden op dit gebied nog wel
moeilijkheden met zich zal brengen. Een voorlopige opgave van me-
dio december 1956 toont reeds verlies van abonné's op het weekblad
"Vrede".

Ook in de communistische jongeren-organisaties ontstond oppo-
sitie tegen het Russische militaire geweld.

Het bestuur van de Democratische Studenten Organisatie "Pe-
ricles" keurde het optreden in een verklaring van 11den november '56
af.

Op het OPSJ-congres, dat in de vierde week van december j.l.
werd gehouden zou - aldus De Waarheid - over de kwestie Hongarije
"verschil van mening" zijn ontstaan.

De verklaring van "Pericles" werd door Bartholomeus SCHMIDT -
thans vice-voorzitter van het ANJV ter assistentie van Joop WOLFF,
die wegens zijn benoeming in het Dagelijks Bestuur der CPN zijn
werkzaamheden voor het Verbond moet beperken - heftig bekritiseerd
en als "onbekookte reactie" veroordeeld.

Ook in de Vereniging "Nederland-USSR" werd ledenverlies gecon-
stateerd. Het blad "NU" ziet zijn voornaamste arbeidsterrein, de
culturele uitwisseling tussen Nederland en de Sowjet-Unie, voorlo-

pig wel geheel droog gelegd.

Juist in de communistische peripherie zal men waarschijnlijk nog menige veer moeten laten.

Vredesbeweging internationaal.

Ook in het Bureau van de Wereldvredesraad ontstonden deze tegenstellingen. Men kon hier niet komen tot een gemeenschappelijk oordeel over de "smartelijke gebeurtenissen" in Hongarije, doch beperkte zich ertoe te verklaren, dat de oorzaak ervan gelegen is in het in het voortgaan van de koude oorlog en de blokkenpolitiek, alsmede in de fouten van de vorige Hongaarse regeerders. Daarmede werd deze zaak afgedaan. De invloed van de niet-communisten in het Bureau is waarschijnlijk niet zo groot geweest, dat de Sowjet-Unie uitdrukkelijk gekritiseerd kon worden.

Toch bleek, dat de belangrijkste mantelorganisatie niet geheel en al een willoos werktuig in communistische handen was. De gerezen controverse heeft ertoe geleid, dat in kleinere kring op internationaal niveau, buiten de Wereldvredesraad om, beraadslagingen zijn gevoerd om de werkwijze van de Vredesbeweging zo mogelijk in voor de Sowjet-Unie gunstige zin te wijzigen.

* * *

VAKBEWEGING.

Eenheids Vak Centrale.

Het afgelopen jaar gaf weinig bijzondere activiteit te zien van de EVC en haar bedrijfsbonden. De vier belangrijkste stakingen - waarover hierna een korte uiteenzetting volgt - waren acties waarbij de EVC niet of slechts ten dele was betrokken.

Voor dit gemis aan openlijke activiteit kunnen vermoedelijk de volgende oorzaken worden genoemd:

Ledental. - Hoewel de EVC dit jaar tot november j.l. mogelijk vrij stationair in ledental is gebleven, was haar aanhang aan het begin van 1956 reeds gedaald tot ongeveer 35.000, zodat op verscheidene sectoren van het bedrijfsleven nauwelijks meer van een reële machtspositie der EVC kan worden besproken.

Inkomsten. - De teruggang van het ledental veroorzaakt een steeds kleiner wordende contributie-opbrengst, ternauwernood toereikend om het bestuursapparaat in stand te houden. De vorming van een weerstandskas is daardoor onmogelijk. Het bij stakingen verstrekken van uitkeringen uit eigen middelen wordt voor de EVC steeds bezwaarlijker.

Loonsverhoging. - Tenslotte heeft de vrij algemeen toegepaste loonsverhoging van 3 en 6% over resp. 1955 en 1956 er krachtig toe meegewerkt, dat de arbeidsvrede in dit jaar hoegenaamd niet werd verstoord.

Taktiek. - Mede tengevolge van de boven genoemde oorzaken koerst de EVC al gedurende geruime tijd op het doel: eenheid van organisatie met het NVV.

Met het oog daarop heeft men in de EVC het standpunt niet prijs gegeven, dat de eenheid van actie daaraan vooraf zal moeten gaan. Bij het formuleren van concrete eisen heeft de communistische vakbeweging soms een zekere matiging betracht

teneinde de NVV-ers voor bepaalde acties mee te krijgen.

De hiervoren aangeduide oorzaken van de verzwakking van de EVC maakten het wenselijk om bovenal de ontwikkeling van het EVC-streven naar eenheid met het NVV nauwkeurig te volgen.

Hierbij kwamen in 1956 de volgende aspecten naar voren:

Het vierde EVC-congres (20/22-1-56 te Amsterdam). - Op deze overigens onbelangrijke samenkomst is het tot dan toe gevoerde beleid van het Verbondsbestuur inzake het "eenheidsstreven" door het congres goedgekeurd.

Uitwerking XXe congres CPSU etc. - De déstalinisatie is in de EVC wel druk besproken, maar heeft in haar gelederen geen directe uitwerking gehad. De door Moskou erkende mogelijkheid van "een nationale weg naar het socialisme" is door de leiding van de communistische partij en die van de vakbeweging aangegrepen als een rechtvaardiging en een stimulans van beider voortgezet streven naar toenadering tot andersdenkenden.

Hoofdbesturenvergadering EVC - 9-9-56. - In deze bijeenkomst werd aan de EVC-bedrijfsbonden vrijheid gegeven om afzonderlijk en langs eigen wegen te pogen tot eenheid van organisatie met het NVV te komen. Aan het eenheidsstreven werd dus een element van verruiming toegevoegd, zogenaamd "in verband met de bestaande verschillen in het NVV".

Men liet daarbij de eerder steeds gestelde voorwaarde voor een fusie, namelijk "het herstel van vakbondsdemocratie" in het NVV vallen.

Het 18e CPN congres, oktober '56. - Vooral door toedoen van de CPN werd aan de fusiegedachte in de EVC gaandeweg meer plaats ingeruimd. Van de kant van het NVV werden de bezwaren tegen een door de communisten voorgestelde samensmelting onverminderd gehandhaafd. Gezien de ongelijkwaardigheid van de beide vakcentrales heeft men zich in de EVC wel gerealiseerd, dat fusie voor haar in feite liquidatie zou betekenen.

Zonder de eenheidsgedachte los te laten heeft het 18e

Partijcongres geen bepaald besluit ten aanzien van het lot der EVC genomen. De congresrede van Paul de GROOT, waarin o.m. werd gesteld dat het spreken over liquidatie reeds schadelijk was voor de EVC, bracht terzake geen principiële opheldering.

De gebeurtenissen in Hongarije. - Ook voor de communistische vakorganisatie bleek de weerslag op deze gebeurtenissen bijzonder pijnlijk te zijn. Begin november leed de EVC een aanzienlijk ledenverlies; aan de gebouwen van de EVC werd grote materiële schade toegebracht.

De EVC hoopt de opgelopen schade aan haar bezittingen ongedaan te maken uit middelen van het daarvoor opgerichte "Herstelfonds".

Vermoedelijk heeft ruim 10% van de leden bedankt, een-deels om principiële redenen, anderdeels uit louter angst voor moeilijkheden voortvloeiend uit het lidmaatschap van de organisatie, waartegen uit de bevolking gewelddadig was gedemonstreerd. Vooral onder deze laatste groep, de geïntimideerden, denkt de EVC nog met enig succes aan hun terugkeer te kunnen werken.

De gereduceerde inkomsten maken het voortbestaan van de EVC in de huidige vorm moeilijker.

Ten aanzien van het politieke moreel kan worden gesteld, dat de landelijke leiding en het kader van de EVC, afgezien van de allereerste algemene verwarring, standvastig zijn gebleven. De EVC heeft niet nagelaten kleur te bekennen. Conform aan het standpunt, dat de CPN innam, heeft zij onbeschroomd het optreden van de Russen in Hongarije gerechtvaardigd. Blijkbaar is de EVC in de benarde omstandigheden direct na de Russische interventie in Hongarije van de gedachte uitgegaan, dat voor haar de aanval de beste verdediging zou zijn. Op 9 november en later verspreidde de EVC op ruime schaal een manifest, waarin het Russische optreden in Hongarije met instemming werd begroet o.m. onder het motief, dat daarmee een halt was toegeroepen aan het opdringende kapitalisme. Een tweede manifest van de EVC, gedateerd 8-12-56, bevat een krachtige oproep tot strijd tegen de toe-

passing van het laatste advies van de Sociaal Economische Raad (SER). In de resolutie van het Partijbestuur (zitting 27 en 28 december 1956) wekt de CPN eveneens op tot krachtig verzet tegen de terzake voorgenomen regeringsmaatregelen. Onder de huidige omstandigheden is volgens de resolutie de enige weg tot actie tegen deze verslechtingen het organiseren van de eenheid van onderop in de bedrijven. Daarbij blijft het doel: de eenheid van de vakbeweging, dus wel te verstaan van EVC en NVV..

In het internationale vlak kan t.a.v. het eenheidsstreven worden gememoreerd, dat de algemeen secretaris van het Wereldvakverbond in zijn inleiding ter 8e algemene raadszitting te Sofia (27 sept. tot 3 okt. '56), o.m. de stakingen in Nederland aanhaalde als bewijs voor zijn stelling, dat de eenheidsgedachte het bewustzijn van de arbeiders hoe langer hoe meer zou doordringen.

Arbeidsconflicten in Nederland.

Trawlvisserstaking

De trawlvisserstaking te IJmuiden, die van 2 januari tot 26 maart '56 duurde, was geheel gebaseerd op de door het niet-communistisch Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties (OVB) gestelde eisen.

De ANBZ/EVC wees, evenals het OVB, de eis der reders van de hand om door "vervallenverklaring van de vaste gage het inkomen der vissers geheel afhankelijk te stellen van de vangst" als een vorm van "vrijere loonpolitiek". Op grond hiervan zich dus wel stellend achter het OVB-standpunt, keerde de communistische vakbond zich tegen het beleid van de voor het merendeel uit OVB-bestuurders samengestelde stakingsleiding.

Onder meer werd stelling genomen tegen de zgn. "ontvolking van de vloot" ingevolge het advies van de OVB-leiding aan de stakende vissers om elders werk te zoeken. "Ontvolking" paste namelijk niet in het kader van de EVC-taktiek van "eenheid van actie", maar deed juist afbreuk aan de kracht van de gezamenlijke stakers om resultaten te bereiken.

Toen de staking een einde nam en de reders door het garan-

deren van een minimum-gage ten dele aan de eisen waren tegemoet gekomen, haastte de ANBZ zich een brochure uit te geven onder de titel "De trawlvissersstaking 1956". Hoewel daarin het conflict als een overwinning voor de stakers werd beschreven, werd mede gesteld, dat "bij de vissers het gevoel bestond enige weken te lang te hebben gestaakt". De EVC bedoelde hiermee kennelijk aan te tonen, dat de oplossing van het conflict niet zo lang op zich had laten wachten, indien meer eenheid aan de dag zou zijn gelegd en niet inderdaad een aantal stakende vissers gehoor had gegeven aan het OVB-advies om de vloot vaarwel te zeggen.

Bouwvakstakingen.

In maandoverzicht no. 5/6 1956 werd reeds vrij uitvoerig over de stakingen onder de bouwvakarbeiders gerapporteerd. Het centrum van deze stakingsactiviteit lag te Rotterdam. Nadat reeds in mei '56 het werk op de bouwbedrijven enige malen gedurende korte tijd was neergelegd, werd - na het bekend worden van het door de bedrijfsraad op 8 juni ingenomen standpunt t.a.v. de loonsverhoging - de staking op 9 juni op grotere schaal hervat. Aanvankelijk liet de ABWB/EVC te Rotterdam de regie over aan het zgn. actie-comité, waarin diverse EVC-ers zaten naast OVB-ers, enkele NVV-ers en ongeorganiseerden. Direct na de verkiezingen voor de Tweede Kamer (op 13 juni) trachtten CPN en EVC tegen de bedoelingen van het OVB en het actie-comité in, op een langdurige staking aan te sturen. Deze opzet mislukte. Op maandag 18 juni werd het werk algemeen hervat.

De ABWB/EVC zond zijn leden in oktober 1956 een financieel overzicht van de staking te Rotterdam, dat een goed beeld van de financiering van een dergelijke actie geeft. Hierbij zij vermeld, dat er op 15 juni ruim 4300 van de ongeveer 12.000 bouwvakarbeiders te Rotterdam als staker bij het actie-comité waren geregistreerd. Uit dit overzicht blijkt dat van de binnengekomen gelden ten bedrage van ongeveer f 50.000,-- (bijdrage EVC f 10.000,--, bijdrage OVB f 10.000,-- en verkoop

manifesten f 28.000,--) een bedrag van f 42.000,-- aan de stakers werd uitgekeerd.

Taxistaking.

De langdurigste staking heeft zich in 1956 voorgedaan onder een zekere categorie van de taxi-chauffeurs t.w. de geheel in loondienst rijdende chauffeurs te Amsterdam. Reeds eind 1955 werd onder hen stemming gemaakt door verspreiding van pamfletten. De ABT/EVC leidde deze activiteit in nauwe samenwerking met de vakgroep chauffeurs der CPN. Op een 25 mei 1956 door de ABT bijeengeroepen spoedvergadering werd tot staking besloten, omdat in het landelijk overleg tussen werkgevers en werknemers in mei '56 het besluit was afgekomen, dat voor deze categorie loontrekken- den de loonsverhoging in 1956 slechts 3% zou bedragen.

Een actie-comité o.l.v. Dirk HOOFT (bestuurder van de ABT-vakgroep "Taxi") diende zich later aan als stakingsleiding. Hierin trad de vooraanstaande EVC-er C. BODDEUS als voorzitter op.

Bij de staking waren de zgn. "eigen rijders", alsmede de leden van het coöperatieve bedrijf AAAC (Algemene Amsterdamse Aandeelhouders Combinatie) niet betrokken. Deze doorwerkende chauffeurs zorgden voor de financiering van de staking en putten daarvoor uit hun - als gevolg van de actie - verkregen hogere inkomsten.

Gedurende de stakingsperiode deden werkgevers- en werknemersinstanties herhaaldelijk voorstellen, die echter over en weer niet geaccepteerd werden.

De weerslag in Nederland op de gebeurtenissen in Hongarije was voor de staking ongunstig. De stakingsleiding, vermoedelijk van mening, dat de zgn. "eigen rijders" en aandeelhouders-chauffeurs van de "AAAC" onder de gegeven omstandigheden niet langer bereid zouden zijn hun financiële steun ook verder onverkort te verlenen, nam het besluit tot werkhervatting op 12 november 1956.

De arbeid werd weer hervat op basis van de voorstellen der ondernemers. De chauffeurs moesten genoegen nemen met een loonsverhoging van slechts 3%, zodat dit langdurige conflict

voor de ABT/EVC en de rechtstreeks erbij betrokkenen op niets is uitgelopen.

Typografenstaking.

Mede in verband met de houding van de communistische vakbond kreeg deze 24-uursstaking, die in de nacht van 21 op 22 september 1956 uitbrak, een bijzonder karakter. Ook hier weer vormde de beperking van een loonsverhoging tot slechts 3% de onmiddellijke aanleiding. Vrijwel alle Amsterdamse krantenbedrijven werden bij deze actie betrokken.

Het eigenaardige verschijnsel deed zich voor, dat het personeel van "De Waarheid", hoewel achter de staking staande, zelf bleef doorwerken. Het communistische dagblad immers kwam in Amsterdam uit met een 1-pagina editie. Hier gold als motief, dat juist "De Waarheid" als voorlichtingsapparaat ten behoeve van de stakers een dienende taak had. Dit argument vond evenwel geen instemming bij de stakende typografen, die fel ageerden tegen hun collega's van "De Waarheid". Dit communistische standpunt stuitte eveneens op ontevredenheid onder de EVC-ers. Aan de toch al zwakke positie van de Grafische/EVC heeft deze ontwikkeling niet veel goed gedaan.

* * *

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGS.

Socialistische Unie.

Aan de Socialistische Unie gaf de politieke ontwikkeling in de Sowjet-Unie begin 1956 aanleiding om in haar orgaan "Nieuwe Wereld" de wens te uiten tot een gesprek met de CPN, onder het motief een "opmars van het principiële socialisme" mogelijk te maken.

Op haar initiatief kwam het zover in mei van het afgelopen jaar. Van de zijde der Unie werd daarbij gesteld dat de Nederlandse arbeiders-klasse tot eenheid moest komen op een minimumbasis - ideologisch en organisatorisch - van anti-kapitalistische gezindheid. De Socialistische Unie richtte zich ook tot de PvdA, echter zonder succes.

Aan de CPN stelde de Socialistische Unie voor: een nieuw program en oprichting van een "Socialistische Partij Nederland". Zoals bekend wees de CPN, na de zaak geruime tijd te hebben getraineed, deze voorstellen uiteindelijk van de hand.

Thans heeft de Socialistische Unie zich nogmaals tot de PvdA gewend en volgens "Nieuwe Wereld" van 27 december '56 hetzelfde aanbod gedaan als indertijd aan de CPN, namelijk discussie om tot eenheid te komen. Bij voorbaat wordt de leden van de Socialistische Unie er op gewezen, dat men de PvdA-leiding evenmin van de juistheid van het program der Socialistische Unie zal kunnen overtuigen. Nochtans wordt de verwachting uitgesproken, dat men van de PvdA een loyale behandeling zal ondervinden. Zelfs wordt de mogelijkheid geopperd dat men in de gelegenheid zal worden gesteld binnen de PvdA voor het Unie-standpunt op te komen. De reactie van de PvdA is nog niet bekend.

Naar aanleiding van het drama Hongarije heeft het partijbestuur van de Socialistische Unie een resolutie aangenomen. De Russische wapenleveranties in het Midden-Oosten, alsmede de militaire inmenging in Hongarije worden daarin lijnrecht in strijd geacht met de ontspanningspolitiek van vreedzame coëxistentie.

De anti-socialistische Russische politiek, die het oorlogsgevaar vergroot, wekt reacties in de wereld op, die ook als deze anti-socialistisch zijn, voor rekening van de Russische regering komen, zo wordt verder gesteld.

Terugkeer op de weg van verdere ontspanning is, volgens de bedoelde resolutie, slechts mogelijk als de déstalinisatie consequent wordt toegepast en de stalinisten uit het politieke leven worden verdreven. Zolang dit niet geschiedt, is waakzaamheid en eenheid in de niet-Russische invloedssfeer geboden: men zweret het stalinisme af en prate het nergens goed.

De Nederlandse arbeiders worden opgeroepen steun te verlenen aan alle pogingen door de Verenigde Naties ondernomen om een oorlog af te wenden.

Naar verluidt had Carlos PRONK aanvankelijk een resolutie met een veel fellere anti-Russische inhoud opgesteld, waarmee het Partijbestuur van de Socialistische Unie niet accoord zou zijn gegaan.

Na onderlinge bespreking in het Partijbestuur was bovenstaande compromis-resolutie uit de bus gekomen. De anti-Russische houding van Carlos PRONK had in het Partijbestuur van de Socialistische Unie nogal felle reacties opgewekt. Naar vernomen werd, zou W.H.P. MEIJER uit Zwolle niet langer als redacteur van het orgaan "Nieuwe Wereld" hebben willen optreden. In elk geval is besloten, dat de verantwoordelijkheid voor de inhoud van het partij-orgaan voortaan voor rekening komt van het gehele partijbestuur.

RCP-invloed in het Sociaal Democratisch Centrum (SDC).

Het blad "Perspectief" verscheen voor het eerst op 15 december 1954 als partij-orgaan - hoewel niet als zodanig kenbaar - van de Revolutionair Communistische Partij (RCP) en had aanvankelijk tot ondertitel "Socialistisch Maandblad". Door middel van dit periodiek hoopte de RCP bepaalde groepen in de PvdA te kunnen beïnvloeden. ("Intrede-politiek")

Een voor dit streven gunstige factor vormde de oprichting van het Sociaal Democratisch Centrum (SDC) in de PvdA, waarin de RCP-ers enige bestuurszetels wisten te bemachtigen. Bovendien werden Drs. Th. van TIJN en H.H. DRENTH, beiden prominente RCP-ers, in de redactie van "Perspectief" opgenomen. Het blad deed zich verder voor als

de spreekbuis van het SDC.

De algemene ledenvergadering van het genoemde Centrum d.d. 7-8 april 1956 besloot het aanbod van de redactie van "Perspectief" om dit blad over te dragen aan het SDC te aanvaarden. Hierbij werd overwogen, dat de door de redactie gevolgde politieke lijn in overeenstemming was met die van het SDC, dat een regelmatig verschijnend orgaan behoefde.

In hetzelfde nummer van "Perspectief" waarin die mededelingen verschenen, werd Th. van TIJN, tevoren slechts genoemd als een der redacteuren, zonder commentaar aangeduid als hoofdredacteur.

Het blad, dat "een linkere koers van de Socialistische Partij Nederland" zegt voor te staan, heet thans: "Socialistische Perspectief, orgaan van het SDC in de PvdA".

De RCP versterkte inmiddels haar positie in het SDC, doordat de vice-voorzitter van het hoofdbestuur, P.J.MEERTENS, werd vervangen door Th. van TIJN. Zijn partijgenoten: H.H.DRENTH en W.J.TIELMAN hebben daarin respectievelijk als secretaris en lid mede zitting.

Sociaal Democratisch Centrum (SDC).

In "Socialistisch Perspectief", 2e jaargang no. 22, heeft de redactie n.a.v. de Hongarije-affaire een vetgedrukt artikel: "Voor Democratie en strijdbaar Socialisme" opgenomen. Volgens die bijdrage zouden vele CPN-representanten in openbare lichamen en partijfunctionarissen na het Hongarije-drama uit de CPN zijn getreden. "Wat gaan deze mensen thans doen. Gaan ze zich terugtrekken uit de politiek?" Dat zou, aldus het zelf gegeven antwoord van "Socialistisch Perspectief", politieke voormannen, die het eerlijk menen met de strijd voor het socialisme, onwaardig zijn. "Juist nu de leiding van de PvdA, door haar onzalig front met WELTER, ROMME en GERBRANDY, het vinden van de weg naar het Democratisch Socialisme voor ex-CPN-leden niet eenvoudiger maakt, willen wij ons duidelijk tot hen richten!" aldus vervolgt "Socialistisch Perspectief", dat dan adviseert: "Breekt met het Stalinisme, in onze organisatie is Uw plaats". De strijd voor het linkse socialisme, zo beeindigt de redactie haar artikel, is noodzakelijker dan ooit te voren.

Anti-militairistische partij in oprichting.

De werkzaamheden van de actie-groep tot vorming van een partij op anti-militairistische en socialistische grondslag bleven in 1956 nog beperkt tot het voorbereiden van de oprichting, die, naar inmiddels bekend werd, op 26/27 januari 1957 zal plaats hebben.

De nieuwe partij zal volgens de landelijk voorzitter Ir. H.J. van STEENIS, revolutionair zijn (hij weidde hierover echter niet verder uit). Voorts beweert Van STEENIS, dat de nieuwe partij niet zal terugdeinzen een werkstaking aan te grijpen als één der middelen om een oorlog te voorkomen. Voor zover bekend zou deze organisatie in oprichting inmiddels ongeveer 400 leden tellen, meer intellectuelen dan arbeiders.

Van enige samenwerking met de CPN zal, zo is verder verklaard, geen sprake zijn vanwege de opportunistische opvatting der communisten over de ontwapening.

De partij zal haar aanhangers voornamelijk dienen te vinden onder de principiële anti-militairisten en mogelijk zal ook het anti-militairisme in de nieuwe partij praevaleren boven het socialisme.

"De Derde Weg".

Het bestuur van de Vredesbeweging "De Derde Weg" heeft zich gekeerd tegen het communiqué van het CPN-partijbestuur van 23 november j.l. inzake de Brits- Frans- Israëlische agressie tegen Egypte.

Als 'meest effectieve maatregel tot het verdwijnen van de agressors' had de CPN het voornemen van de Egyptische regering gesteund om een beroep te doen op vrijwilligers uit andere landen.

Volgens het bestuur van "De Derde Weg" betekende dat op zijn minst een opwekking tot geweldpleging buiten de Verenigde Naties om, wat onder de huidige spanning de ergste inbreuk op de vrede werd geacht. "Dit", aldus werd dan verklaard, "is op zijn minst zo gevaarlijk als het oproepen van vrijwilligers voor Hongarije, waartegen wij fel hebben geprotesteerd".

Paul de GROOT antwoordde namen het partijbestuur van de CPN in "De Waarheid" op dit schrijven van "De Derde Weg". Het protest tegen de opwekking tot geweld van de zijde van "De Derde Weg" heette daarin elke redelijke grond te missen en diende in de praktijk alleen de belangen van de koloniale agressors. "De Derde Weg" van 22-12-'56 publiceerde De GROOTS antwoord. In een redactioneel naschrift werd opgemerkt, dat weer eens ten overvloede bewezen is hoe diepgaand de gehele politieke visie van de communisten verschilt van die van "De Derde Weg".

Ds. BUSKES over Hongarije en Egypte".

In "Militia Christi", het orgaan van de Geloofsgemeenschap van Christen-Anti-militairisten "Kerk en Vrede", heeft ds. BUSKES in een artikel "Twee Getuigenissen" stelling genomen zowel tegen het getuigenis van de Doopsgezinde Vredesgroep, als tegen de gezamenlijke oproep aan het Nederlandse volk van "De Derde Weg", de ANVA enz.

De Doopsgezinde Vredesgroep zou, aldus Ds. BUSKES, hebben vergeten dat er behalve vrede ook nog vrijheid, gerechtigheid en waarheid bestaat. BUSKES achtte het juist, dat in de oproep van "De Derde Weg" zowel het optreden van Rusland in Hongarije als dat van Engeland in Egypte veroordeeld wordt. Maar pertinent onjuist achtte hij het, dat deze oproep suggereert, dat het optreden van Engeland en Frankrijk en dat van Rusland in niets van elkaar verschillen.

Alleen reeds het feit, dat Hongarije een onderdrukt volk is en dat Egypte een volk is, dat naar de suprematie in de Arabische wereld streeft en zelf telkens agressie pleegt, is voldoende om deze suggestie als onjuist af te wijzen. Men is in zijn oordeel eenzijdig als men beweert, dat de bewapening geleid heeft tot de huidige ontknoping in Hongarije. Men had, volgens BUSKES, minstens ook moeten zeggen, dat afgezien van de bewapening het Sowjet-communisme met zijn ideologie en strijdmethoden tot de Hongarije-tragedie heeft geleid.

Activiteit van oud-politieke delinquenten.

Van politieke activiteiten van deze groep is in georganiseerd verband nauwelijks sprake geweest.

Te vermelden valt slechts dat bij de jongste 2e Kamerverkiezingen een drietal oud-politieke delinquenten voorkwam op de kandidatenlijst van de inmiddels uit het gezichtsveld verdwenen Nederlandse Oppositie Unie (N.O.U.).

Het streven van de voorzitter dezer zeer heterogene partij, J.P. GALLIARD, die de groep der oud-politieke delinquenten voor zijn politieke aspiraties trachtte te winnen, liep op niets uit ondanks de door Paul van TIENEN in het "Sociaal Weekblad" tot zijn geestverwanten gerichte aanbeveling hun stem op de N.O.U. uit te brengen.

De Nederlandse Oppositie Unie behaalde bij de jongste 2e Kamerverkiezingen 19.543 stemmen, 0.34% van de kiesdeler.

* * *

HOOFDSTUK IV - ACTIVITEIT VAN INDONESIËRS, CHINEZEN, WEST-INDIËRS etc.

Communistische propaganda .

Bij een terugblik over 1956 valt te vermelden, dat de "Perhimpunan Indonesia" te Amsterdam activiteit is blijven ontwikkelen om de communistische ideologie onder de Indonesiërs in Nederland te verbreiden door het beleggen van bijeenkomsten en verspreiding van haar orgaan "Indonesia Merdeka". Gebrek aan goede leiders doet zich evenwel voelen. Het zeer actieve bestuurslid SLAMET SUKOTJO keerde naar Indonesië terug. Niet alleen in deze functie maar ook als vertegenwoordiger in Nederland van de Indonesische bond voor havenarbeiders en zeevarenden ageerde hij hier onder de Indonesische schepelingen. Medio 1956 was er een staking dezer schepelingen in dienst van de Stoomvaartmaatschappijen "Nederland" en "Rotterdamse Lloyd".

Achter deze staking stonden de "Perhimpunan Indonesia" en de EVC.

De communisten in Nederland plegen steeds één lijn te trekken met communisten in Indonesië, wat blijkt uit meerdere contacten en hulpverlening waar deze maar enigzins mogelijk is. Onlangs is gebleken dat de "Perhimpunan Indonesia" doende is haar blad te verspreiden onder Indonesische studenten, die buiten Nederland studeren. Om te beginnen is daartoe contact opgenomen met een Indonesiër te Bonn.

Studenten.

De PPI, de Indonesische studentenvereniging "Persatuan Peladjar Indonesia" (ongeveer driehonderd leden met de grootste afdeling te Delft) heeft onlangs besloten de zetel van Rotterdam naar Amsterdam te verplaatsen. Haar nieuwe voorzitter is politiek zeer links georiënteerd zodat meerdere leden vrezen, dat hij de vereniging in deze richting zal drijven. Het verenigingsorgaan "Ganeça" verschijnt geregeld.

Communistisch protest tegen onderzoek.

De "Perkumpulan Islam" in Den Haag heeft kortgeleden nagegaan wie harer leden communistisch georiënteerd en lid zijn van In-

donesische communistische verenigingen in Nederland (De "Perhimpunan Indonesia", de "Ikatan Buruh Indonesia" en de "Kaum Ibu"). Het resultaat van het onderzoek was voor de "Perkumpulan Islam" zeer gunstig. Tegen het bewuste onderzoek heeft de "Perhimpunan Indonesia" - zoals begrijpelijk - onmiddellijk stelling genomen en de houding van de "Perkumpulan Islam" heftig bekritiseerd.

Ambonezen.

De geruime tijd heersende verdeeldheid onder de Ambonezen in Nederland vertoont een onveranderd beeld. De oorspronkelijk grote organisatie C.R.A.M.S. is in drie groepen uiteen gevallen. De andere grote organisatie B.P.R.M.S. heeft nog steeds een demissionair hoofdbestuur. Door gebrek aan belangstelling der leden kon nog geen nieuw hoofdbestuur gekozen worden.

De zgn. R.M.S.-regering te Rotterdam ontwikkelt regelmatig activiteit met betrekking tot de strijd voor een vrije Republiek der Zuid Molukken. Haar periodieken: "Mena Muria", "Compendium & Commentaries" en "Nieuws in het kort" (ook de Engelse uitgave) verschijnen regelmatig. Met de Ambonezen op Nieuw-Guinea wordt contact onderhouden.

Enige tijd geleden vertrok een groepje Ambonezen met instemming van de R.I. naar Indonesië. Sindsdien bestaat voor terugkeer geen waarneembare belangstelling. Evenmin heeft de R.I.-regering zich tot dusverre bereid getoond nog meer Ambonezen te doen repatriëren.

Surinamers.

De Surinamers in ons land zijn momenteel weinig actief. Wel vergadert de vereniging "Wie Eegie Sanie", maar de activiteit van "Ons Suriname" beperkt zich tot de uitgifte van het orgaan "de Koerier". Vastgesteld is contact van eerstbedoelde vereniging met de gelijknamige organisatie te Paramaribo.

In het afgelopen jaar werd nieuw leven geblazen in "Wie Eegie Sanie" op Curaçao terwijl een gelijknamige vereniging op Aruba werd opgericht. Aldaar en op Curaçao volgt de vereniging de richtlijnen van haar zusterorganisatie te Amsterdam.

Chinese activiteiten.

Na een vergeefse poging om te komen tot de oprichting van één landelijke, op communistisch China gerichte Chinese vereniging ter vervanging van de twee Amsterdamse en de in Rotterdam bestaande

Chinese belangenverenigingen, is men overgegaan de Amsterdamse vereniging "Ou Hai", waarvan het lidmaatschap voorheen slechts openstond voor Canton-Chinezen, open te stellen voor alle in Nederland verblijvende Chinezen, ongeacht hun geografische herkomst. De leiding van de "Ou Hai" is in handen gekomen van een aantal bekende communistisch georiënteerde Chinese voormannen.

Het grootste gedeelte van de Chinese gemeenschap in Nederland neemt een nogal lauw standpunt in. Opportunist als de Chinees van huis uit is, zal hij die zijde kiezen die hem uiteindelijk voordeel zal opleveren. Daar de Chinezen echter vrijwel allen familie, soms naaste familie in China woonachtig hebben, is het hun niet mogelijk i.v.m. geldoverschrijvingen en passenkwesties de vertegenwoordiging van de Chinese Volksrepubliek in Nederland te negeren. Dit is wellicht de voornaamste reden, waarom zij op de nationale herdenkingsdag van de Proclamatie van de Chinese Volksrepubliek, 1 oktober j.l. gevierd, met een grote bijeenkomst in Krasnapolsky te Amsterdam, in grote getale van hun "belangstelling" blijk gaven. De in tijd vrijwel met deze communistische herdenking samengevallen geldinzameling voor een huldeblijk aan de Chinese nationalistische leider TSJANG KAI-SHEK i.v.m. diens 80e verjaardag, bracht circa f 5500.- op.

Deze bijdragen duiden er wel op dat lang niet alle Chinezen sympathiseren met het regime van MAO TSE-TUNG.

Enige heethoofden hebben naar aanleiding van die verjaardagscollecte getracht medestanders te krijgen voor het scheppen van wanordelijkheden in een restaurant van een op de nationalistische regering (Formosa) georiënteerde Chinese landgenoot.

* * *

AGENDA

<u>Datum</u>	<u>Bijeenkomst</u>	<u>Plaats</u>	<u>Organisatie</u>
9/10 maart 1957	4e Congres ABHM	Amsterdam	EVC
* 22/24 maart 1957	4e Congres Metaal	Amsterdam	EVC
* 30/31 maart 1957	4e Congres ATEK	Enschede	EVC
* eind maart 1957 (2 dagen)	4e Congres BHBV	Amsterdam	EVC
* april/mei 1957	Internationale Con- ferentie van Trans- portarbeiders.	Parijs	VVI-Trans- port (WV)
* mei 1957	Wereldvredeconfe- rentie.	Paradeniya (Ceylon)	WVR
28 juli-11 au- gustus 1957	6e Wereldjeugd- festival	Moskou	WFDJ
augustus 1957	4e WV-Congres	- ? -	WV
* zomer 1957	4e Wereldjeugdcongres	Europa	WFDJ
* 27/29 sept. 1957	2e Wereldcongres van doktoren.	Cannes (Fr.)	WCD
sept./okt. 1957	5e Congres BNOP	Amsterdam	EVC
* oktober 1957	3e Congres van de FIR	- ? -	FIR
* december 1957	4e Wereldvrouwen- congres.	- ? -	IDVF

* = nieuw c.q. aangevuld.

Stakingen overzicht in
december 1956.

V
o
l
g
n
o

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging</u> <u>Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>	
Kon.Weefgoede- ren Fabr. Gebr. Stork & Co. NV, Hengelo.	In gebruik ne- ming nieuw ap- paraat bij zgn. spoelmachines.	Geen.	Geen resultaat. Op 8/12- '56 gingen reeds 8 van de 12 meisjes weer aan het werk.	1.
K.W.F. Gebrs. Stork & Co. NV, Hengelo.	Verlaging van tarieven in de afdeling "We- verij".	Geen.	Tarieven zouden worden herzien voor afd. "Weve- rij".	2.
Holl.Beton Mij. op terrein Van Gelder Zonen te Wormer.	Ontslag 2 ar- beiders, die onenigheid met uitvoerder H. OORT hadden.	KAB en NVV.	Ontslagen gehandhaafd; be- sprekingen hierover wor- den nog gevoerd.	3.
Fakker's Vlieg- tuig-fabrieken, Amsterdam.	Het drukken van het tarief.	Geen.	Na bemiddeling van direc- tiezijde werd het werk hervat.	4.
NV Metaal-draad- weverij Dinxper- lo te Dinxperlo.	Onduldbaar op- treden van werkbaas Alber- tus Johannes SCHREUR(19-2- '14, Dinxperlo).	NVV, CNV en KAB bemiddelden. Geen inmen- ging EVC-zij- de.	Werkbaas zal worden vervangen.	5.
Aannemer S.STAM op terrein Van Gelder Zonen te Wormer.	Eis tot loons- verhoging van f.2,50 p.w.	Geen.	Werk hervat. Geen loons- verhoging. Loon van de drie aanstichters van staking f.10,-- p.w. ver- laagd.	6.

V o l g n o	Begin in vo- rige maand.	De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is. . staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren). - staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uur of langer). = staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.
----------------------------	-----------------------------------	---

		1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
--	--	---

1.	#====	12 op 8/12 gingen 8 meisjes weer aan het werk.	
2.	=	30 gedurende 4 uren.	
3.	====	152	
4.	==	15, van 08.00 tot 10.00 uur.	
5.	====	140, tot 16.00 uur.	
6.	==	16	